

USTAWA

z dnia 20143 r.

**o zmianie ustawy o świadczeniu usług drogą elektroniczną oraz ustawy – Kodeks cywilny
zmianie niektórych innych ustaw^{1),2)}**

Art. 1. W ustawie z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną (Dz. U. Nr 144, poz. 1204, z późn. zm.³⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 2:

a) pkt 2 - 4 otrzymują brzmienie:

„2) informacja handlowa – każdą informację przeznaczoną bezpośrednio lub pośrednio do promowania towarów, usług lub przedsiębiorcy lub osoby wykonującej zawód regulowany, z wyłączeniem informacji umożliwiającej bezpośredni dostęp do działalności przedsiębiorstwa, organizacji lub osoby, w szczególności nazwy domeny lub adresu poczty elektronicznej lub informacji odnoszących się do towarów, usług lub przedsiębiorcy, organizacji lub osoby, opracowanych w sposób niezależny, w szczególności, jeżeli są one udzielane bez wzajemnych świadczeń finansowych,

~~3) system teleinformatyczny – zespół współpracujących ze sobą urządzeń informatycznych i oprogramowania, zapewniający przetwarzanie i przechowywanie, a także wysyłanie i odbieranie danych poprzez sieci telekomunikacyjne za pomocą właściwego dla danego rodzaju sieci telekomunikacyjnego urządzenia końcowego w rozumieniu ustawy z dnia 16 lipca 2004 r. – Prawo telekomunikacyjne (Dz. U. Nr 171, poz. 1800, z późn. zm.⁴⁾);~~

¹⁾ Niniejsza ustawa dokonuje w zakresie swojej regulacji wdrożenia dyrektywy 2000/31/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 8 czerwca 2000 r. w sprawie niektórych aspektów prawnych usług społeczeństwa informacyjnego, w szczególności handlu elektronicznego w ramach rynku wewnętrznego (dyrektywa o handlu elektronicznym) (Dz. Urz. WE L 178 z 17.7.2000, s. 1; Polskie wydanie specjalne Rozdział 13, Tom 25, s. 399).

²⁾ Niniejszą ustawą zmienia się ustawę z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny ~~oraz ustawę z dnia 2 marca 2000 r. o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny.~~

³⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 96, poz. 959 i Nr 173, poz. 1808, z 2007 r. Nr 50, poz. 331, z 2008 r. Nr 171, poz. 1056 i Nr 216, poz. 1371, z 2009 r. Nr 201, poz. 1540 z 2011 r. Nr 85, poz. 459, Nr 134 poz. 779 oraz z 2012 r. poz. 1445.

⁴⁾ ~~Tekst jednolity został ogłoszony w Dz. U. z 2014, poz. 243. Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 273, poz. 2703, z 2005 r. Nr 163, poz. 1362 i Nr 267, poz. 2258, z 2006 r. Nr 12, poz. 66, Nr 104, poz. 708 i 711, Nr 170, poz. 1217, Nr 220, poz. 1600, Nr 235, poz. 1700 i Nr 249, poz. 1834, z 2007 r. Nr 23, poz. 137, Nr 50, poz. 331 i Nr 82, poz. 556, z 2008 r. Nr 17, poz. 101 i Nr 227, poz. 1505, z 2009 r. Nr 11, poz. 59, Nr 18, poz. 97 i Nr 85, poz. 716, z 2010 r. Nr 81, poz. 530, Nr 86, poz. 554, Nr 106, poz. 675, Nr 182, poz. 1228, Nr 219, poz. 1443, Nr 229, poz. 1499 i Nr 238, poz. 1578 oraz z 2011 r. Nr 102, poz. 586 i 587, Nr 134, poz. 779, Nr~~

4) świadczenie usługi drogą elektroniczną – wykonanie usługi świadczonej bez jednoczesnej obecności stron (na odległość), w tym za wynagrodzeniem, przez przekaz danych na indywidualne żądanie usługobiorcy, przesyłanej i otrzymywanej za pomocą urządzeń do elektronicznego przetwarzania, włącznie z kompresją cyfrową i przechowywania danych, która jest w całości nadawana, odbierana lub transmitowana za pomocą sieci telekomunikacyjnej w rozumieniu ustawy z dnia 16 lipca 2004 r. – Prawo telekomunikacyjne,”

b) w pkt 8 kropkę zastępuje się przecinkiem,

c) dodaje się pkt 9 w brzmieniu:

„9) zawód regulowany - oznacza to zespół czynności zawodowych, których wykonywanie jest uzależnione od spełnienia wymagań kwalifikacyjnych i warunków określonych w ustawie z dnia 18 marca 2008 r. o zasadach uznawania kwalifikacji zawodowych nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej (Dz. U. Nr 63, poz. 394), w zakresie dotyczącym zawodów regulowanych lub działalności, o których mowa w załączniku nr IV dyrektywy 2005/36/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 7 września 2005 r. w sprawie uznawania kwalifikacji zawodowych (Dz. Urz. UE L 255 z 30.09.2005, str. 22, z późn. zm.)”;

2) w art. 3:

a) w pkt 6 kropkę zastępuje się przecinkiem,

b) dodaje się pkt 7 i 8 w brzmieniu:

„7) usług świadczonych w zakresie uregulowanym ustawami podatkowymi w rozumieniu art. 3 pkt 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2012 r. poz. 749 i 848)

8) usług świadczonych w zakresie regulowanym przepisami celnymi oraz przepisami określającymi zasady przywozu i wywozu towarów do lub z Unii Europejskiej w zakresie realizowanym przez organy celne, w szczególności związanymi z realizacją polityki rolnej i handlowej.”;

3) w art. 3a :

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Świadczenie usług drogą elektroniczną podlega prawu państwa członkowskiego Unii Europejskiej lub Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) - strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym, na którego terytorium usługodawca ma miejsce zamieszkania lub siedzibę.”,

b) w ust. 2 pkt 5 otrzymuje brzmienie:

„5) zobowiązań z udziałem konsumentów oraz wzorców umów skierowanych wobec konsumentów – w zakresie, w jakim ochronę praw konsumentów zapewniają przepisy odrębne;”

c) w ust. 3 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) wyłączeniem swobody stron, w zakresie wyboru prawa właściwego dla zobowiązań w zakresie dopuszczonym przez przepisy odrębne;”;

4) art. 3b otrzymuje brzmienie:

„Art. 3b. Na zasadach określonych w przepisach odrębnych swoboda świadczenia usług drogą elektroniczną, wynikająca z art. 3a ust. 1, może zostać ograniczona, jeżeli jest to niezbędne ze względu na ochronę zdrowia, obronność, bezpieczeństwo państwa lub bezpieczeństwo publiczne.”;

5) w art. 3c ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Zadania polegające na współpracy z państwami członkowskimi Unii Europejskiej oraz Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) - stronami umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym w zakresie świadczenia usług drogą elektroniczną wykonują jednostki organizacyjne - punkty kontaktowe dla administracji, prowadzone przez ministra właściwego do spraw gospodarki. Minister właściwy do spraw gospodarki może, po zapewnieniu środków finansowych, w drodze porozumienia albo umowy o przyznanie dotacji celowej powierzyć prowadzenie punktów kontaktowych dla usługodawców i usługobiorców innym organom lub podmiotom.”;

6) uchyla się art. 3d;

7) w art. 5:

a) w ust. 2:

- w pkt 2 kropkę zastępuje się przecinkiem,
- dodaje się pkt 3 w brzmieniu:

„3) dane szczegółowe umożliwiające szybki kontakt oraz bezpośrednie i skuteczne porozumiewanie się.”;

b) ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. Jeżeli usługodawcą jest osoba wykonująca zawód regulowany, podaje również:

- 1) w przypadku ustanowienia pełnomocnika, jego imię, nazwisko, miejsce zamieszkania i adres albo jego nazwę lub firmę oraz siedzibę i adres,
- 2) samorząd zawodowy, do którego należy,
- 3) tytuł zawodowy, którego używa, oraz państwo, w którym został on przyznany,
- 4) numer w rejestrze publicznym, do którego jest wpisany wraz ze wskazaniem nazwy rejestru i organu prowadzącego rejestr.”;

8) art. 6 otrzymuje brzmienie:

„Art. 6. Usługodawca jest obowiązany zapewnić usługobiorcy dostęp do aktualnej informacji o:

1) szczególnych zagrożeniach związanych z korzystaniem z usługi świadczonej drogą elektroniczną,

2) funkcji i celu oprogramowania lub danych niebędących składnikiem treści usługi, wprowadzanych przez usługodawcę do systemu teleinformatycznego, którym posługuje się usługobiorca,

3) istnieniu właściwych dla danego zawodu zasad etyki zawodowej oraz o sposobie dostępu do tych zasad,

4) wpisie do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej lub numerze w Krajowym Rejestrze Sądowym.”;

9) w art. 7:

a) w pkt 2 kropkę zastępuje się przecinkiem,

b) dodaje się pkt 3 w brzmieniu:

„3) wykrywanie i korygowanie przed zawarciem umowy błędów we wprowadzanych danych.”;

10) po art. 7 dodaje się art. 7a w brzmieniu:

„Art. 7a. Usługodawca tworzący stronę internetową albo usługodawca zlecający utworzenie strony internetowej w miarę możliwości uwzględnia zalecenia dotyczące użytkowników o specjalnych potrzebach, w szczególności osób niepełnosprawnych z powodu dysfunkcji narządu wzroku lub słuchu.”;

11) w art. 8 w ust. 3:

a) w pkt 4 kropkę zastępuje się przecinkiem,

b) dodaje się pkt 5 w brzmieniu:

„5) zakres odpowiedzialności z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania umowy.”;

12) w art. 9:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Podmiot rozpowszechniający informację handlową zapewnia na tyle wyraźne wyodrębnienie i oznaczenie informacji handlowej, aby nie budziło wątpliwości, że jest to informacja handlowa.”,

b) w ust. 2:

- pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) oznaczenie podmiotu rozpowszechniającego informację handlową, lub na którego zlecenie, lub w którego imieniu jest ona rozpowszechniana oraz ich adresy elektroniczne,”

- pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) wyraźny opis form działalności promocyjnej, w szczególności czy konkurs jest oparty na wiedzy, czy też dotyczy go inna procedura promocyjna, wskazanie miejsca, w którym jest dostępny regulamin promocji, warunki świadczenia usługi lub cennik, opis obniżek cen, nieodpłatnych świadczeń pieniężnych lub rzeczowych i innych korzyści związanych z promowanym towarem lub usługą, a także jednoznaczne określenie warunków niezbędnych do skorzystania z tych korzyści, o ile są one składnikiem oferty,”

- w pkt 3 kropkę zastępuje się przecinkiem,

- dodaje się pkt 4 w brzmieniu:

„4) informację o sposobie nieodpłatnego odwołania zgody, o której mowa w art. 10 ust. 2, w przypadku informacji handlowej skierowanej za pomocą środków komunikacji elektronicznej do oznaczonego odbiorcy.”

c) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Przepisy ust. 1 i 2 nie wyłączają stosowania przepisów ustawy:

1) z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503, z późn. zm.⁵⁾),

2) z dnia 19 listopada 2009 r. o grach hazardowych (Dz. U. Nr 201, poz. 1540, z 2010 r. Nr 127, poz. 857 oraz z 2011 r. Nr 106, poz. 622 i Nr 134, poz. 779),

3) z dnia 23 sierpnia 2007 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym (Dz. U. Nr 171, poz. 1206).”;

13) po art. 10 dodaje się art. 10a – 10b w brzmieniu:

„Art. 10a. Wykonujący zawód regulowany może przekazywać informacje handlowe środkami komunikacji elektronicznej, zgodnie z zasadami wynikającymi z przepisów prawa oraz etyki zawodowej, w sposób odpowiadający charakterowi danego zawodu, biorąc pod uwagę, w szczególności, niezależność, godność i uczciwość zawodową, a także ochronę tajemnicy zawodowej.

Art. 10b. Obowiązki informacyjne określone w ustawie nie wyłączają obowiązków informacyjnych wynikających z ustaw szczególnych.”;

14) w art. 12 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Wyłączenie odpowiedzialności, o którym mowa w ust. 1, obejmuje automatyczne i krótkotrwałe pośrednie przechowywanie transmitowanych danych, jeżeli działanie to ma

⁵⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 96, poz. 959, Nr 162, poz. 1693 i Nr 172, poz. 1804, z 2005 r. Nr 10, poz. 68, z 2007 r. Nr 171, poz. 1206 oraz z 2009 r. Nr 201, poz. 1540.

wyłącznie na celu przeprowadzenie transmisji, a dane nie są przechowywane dłużej, niż jest to w zwykłych warunkach konieczne dla zrealizowania transmisji.”;

15) w art. 14:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Usługodawca, który udostępnia zasoby systemu teleinformatycznego w celu przechowywania danych przekazanych przez usługobiorcę, nie ponosi odpowiedzialności za przechowywane dane, jeżeli nie wie o ich bezprawnym charakterze lub związanej z nimi działalności ani nie wie o faktach lub okolicznościach, które w sposób oczywisty świadczą o bezprawnym charakterze danych lub związanej z nimi działalności, a w razie otrzymania:

1) urzędowego zawiadomienia o bezprawnym charakterze danych lub związanej z nimi działalności niezwłocznie uniemożliwi dostęp do tych danych,

2) wiarygodnej wiadomości uniemożliwi dostęp do danych zgodnie z art. 15d ust. 1, a po otrzymaniu sprzeciwu, o którym mowa w art. 15e ust. 1, pozostawi dane niedostępnymi zgodnie z art. 15f ust. 1 pkt 2.”,

b) po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Usługodawca, o którym mowa w ust. 1, nie ponosi odpowiedzialności za przechowywane dane, jeżeli nie wie o ich bezprawnym charakterze lub związanej z nimi działalności ani nie wie o faktach lub okolicznościach, które w sposób oczywisty świadczą o bezprawnym charakterze danych lub związanej z nimi działalności, a w razie uzyskania takiej wiedzy w sposób inny aniżeli za pośrednictwem urzędowego zawiadomienia lub wiarygodnej wiadomości, o których mowa w ust. 1, niezwłocznie uniemożliwi dostęp do tych danych. Usługodawca nie odpowiada względem usługobiorcy za szkodę powstałą w wyniku uniemożliwienia dostępu do danych.”,

c) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Usługodawca, który otrzymał urzędowe zawiadomienie o bezprawnym charakterze przechowywanych danych przekazanych przez usługobiorcę lub związanej z nimi działalności i uniemożliwił dostęp do tych danych, nie ponosi odpowiedzialności względem tego usługobiorcy za szkodę powstałą w wyniku uniemożliwienia dostępu do tych danych. Usługodawca niezwłocznie zawiadamia usługobiorcę o fakcie oraz przyczynach uniemożliwienia dostępu do danych.”,

d) uchyla się ust. 3 i 4;

e) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Przepisów ust. 1-2 nie stosuje się, jeżeli usługodawca przejął kontrolę nad usługobiorcą w rozumieniu przepisów o ochronie konkurencji i konsumentów.”

~~16) po art. 14 dodaje się art. 14a i 14b w brzmieniu:~~

~~„Art. 14a.1. Usługodawca, który publicznie udostępnia informacje pozwalające na zlokalizowanie konkretnych zasobów systemu teleinformatycznego, w których znajdują się dane jego usługobiorcy, nie ponosi odpowiedzialności za treść tych danych jeżeli nie wie o bezprawnym charakterze danych lub związanej z nimi działalności ani nie wie o faktach lub okolicznościach, które w sposób oczywisty świadczą o bezprawnym charakterze danych lub związanej z nimi działalności, a w razie otrzymania:~~

~~1) urzędowego zawiadomienia o bezprawnym charakterze danych lub związanej z nimi działalności niezwłocznie uniemożliwi dostęp do informacji pozwalających na zlokalizowanie danych;~~

~~2) wiarygodnej wiadomości uniemożliwi dostęp do informacji pozwalających na zlokalizowanie danych zgodnie z art. 15d ust. 1, a po otrzymaniu sprzeciwu, o którym mowa w art. 15e ust. 1, pozostawi niedostępnymi informacje pozwalające na zlokalizowanie danych zgodnie z art. 15f ust. 1 pkt 2.~~

~~„2. Usługodawca, o którym mowa w ust. 1, nie ponosi odpowiedzialności za treść danych jeżeli nie wie o bezprawnym charakterze danych lub związanej z nimi działalności ani nie wie o faktach lub okolicznościach, które w sposób oczywisty świadczą o bezprawnym charakterze danych lub związanej z nimi działalności, a w razie uzyskania takiej wiedzy w sposób inny aniżeli za pośrednictwem urzędowego zawiadomienia lub wiarygodnej wiadomości, o których mowa w ust. 1, niezwłocznie uniemożliwi dostęp do informacji pozwalających na zlokalizowanie danych. Usługodawca nie odpowiada względem usługobiorcy za szkodę powstałą w wyniku uniemożliwienia dostępu do informacji pozwalających na zlokalizowanie danych.”~~

~~3. Usługodawca, który otrzymał urzędowe zawiadomienie o bezprawnym charakterze danych lub związanej z nimi działalności i uniemożliwił dostęp do informacji pozwalających na zlokalizowanie tych danych, nie ponosi odpowiedzialności względem usługobiorcy za szkodę powstałą w wyniku uniemożliwienia dostępu do informacji pozwalających na zlokalizowanie danych. Usługodawca niezwłocznie zawiadamia usługobiorcę o fakecie oraz przyczynach uniemożliwienia dostępu do informacji pozwalających na zlokalizowanie danych.~~

~~Art. 14b. Przepisów art. 14 ust. 1–2 oraz art. 14a ust. 1–3 nie stosuje się, jeżeli usługodawca przejął kontrolę nad usługobiorcą w rozumieniu art. 4 pkt 4 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331, z późn. zm.⁶⁾).”;~~

17) art. 15 otrzymuje brzmienie:

~~„Art. 15. Podmiot, który świadczy usługi określone w art. 12–14a, nie jest obowiązany do sprawdzania przekazywanych, przechowywanych lub udostępnianych przez niego danych lub informacji, o których mowa w art. 12–14a.”;~~

⁶⁾Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2007 r. Nr 99, poz. 660 i Nr 171, poz. 1206, z 2008 r. Nr 157, poz. 976, Nr 223, poz. 1458 i Nr 227, poz. 1505, z 2009 r. Nr 18, poz. 97 i Nr 157, poz. 1241 oraz z 2011 r. Nr 34, poz. 173.

18) po rozdziale 3 dodaje się rozdział 3a w brzmieniu:

„Rozdział 3a

Procedura zgłaszania i uniemożliwiania dostępu do bezprawnych danych ~~lub do informacji pozwalających na zlokalizowanie bezprawnych danych.~~

Art. 15a. Przepisy niniejszego rozdziału stosuje się do usług, o których mowa w art. 14 ~~oraz 14a.~~

Art. 15b.1. Osoba fizyczna, osoba prawna lub jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, która posiada informacje o bezprawnych danych zamieszczonych w sieci Internet, zwana dalej „zgłaszającym”, w celu uniemożliwienia dostępu do takich danych ~~lub do informacji pozwalających na zlokalizowanie takich danych~~, może przesłać do usługodawcy wiarygodną wiadomość za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

2. Wiarygodna wiadomość zawiera:

- 1) imię, nazwisko, miejsce zamieszkania i adres albo nazwę lub firmę oraz siedzibę i adres oraz adres elektroniczny zgłaszającego,
- 2) jednoznaczne wskazanie danych, które naruszają prawo oraz wskazanie adresów internetowych i miejsc, gdzie te dane są dostępne ~~lub jednoznaczne wskazanie informacji pozwalających na zlokalizowanie danych naruszających prawo oraz wskazanie adresów internetowych i miejsc, gdzie te informacje są dostępne,~~
- 3) uzasadnienie wskazujące na istnienie naruszenia prawa, zawierające w szczególności:
 - a) wskazanie naruszonego prawa,
 - b) opis sposobu naruszenia prawa,
 - c) ~~oraz jeżeli wiadomość dotyczy naruszenia prawa określonego podmiotu~~ wskazanie tego podmiotu naruszonego prawa, jeżeli wiadomość dotyczy naruszenia prawa określonego podmiotu;
 - d) informację o charakterze chronionego dobra lub szkodzie, jaką może spowodować dalszy dostęp do danych;

~~3)4)~~ oświadczenie zgłaszającego o:

- a) zgodności z prawdą przedstawionych informacji,
- b) braku zgody na zamieszczenie danych, o których mowa w pkt 2, w sieci Internet albo innej okoliczności wskazującej na konieczność uniemożliwienia dostępu do danych ~~lub do informacji pozwalających na zlokalizowanie danych zamieszczonych w sieci Internet.~~

Art. 15c.1. Usługodawca umieszcza na swojej stronie podmiotowej formularz wiarygodnej wiadomości, zawierający elementy określone w art. 15b ust. 2.

2. Usługodawca zwraca zgłaszającemu, o ile możliwa jest jego identyfikacja, wiadomość niezawierającą wszystkich elementów, o których mowa w art. 15b ust. 2, w tym nie

zawierającą uzasadnienia wskazującego na istnienie naruszenia, spełniającego wymagania art. 15b ust. 2 pkt 3, wskazując braki oraz informując zgłaszającego o prawie do ponownego złożenia wiadomości.

3. Usługodawca odrzuca wiadomość niezawierającą wszystkich elementów, o których mowa w art. 15b ust. 2, którą wcześniej zwrócił zgłaszającemu z przyczyn wskazanych w ust. 2.

Art. 15d. 1. Usługodawca niezwłocznie, ~~nie później niż w terminie 3 dni roboczych od dnia otrzymania wiarygodnej wiadomości, biorąc pod uwagę charakter chronionego dobra lub szkodę, jaką może spowodować dalszy dostęp do danych,~~ uniemożliwia dostęp do bezprawnych danych ~~lub do informacji pozwalających na zlokalizowanie bezprawnych danych~~ oraz przesyła usługobiorcy, za pomocą środków komunikacji elektronicznej, w terminie 7 dni roboczych od dnia uniemożliwienia dostępu do danych ~~lub informacji,~~ uzasadnienie uniemożliwienia dostępu do bezprawnych danych ~~lub informacji pozwalających na zlokalizowanie bezprawnych danych.~~

2. Usługodawca, w przypadku o którym mowa w ust. 1, nie odpowiada względem usługobiorcy za szkodę powstałą w wyniku uniemożliwienia dostępu do danych ~~lub do informacji pozwalających na zlokalizowanie danych.~~

Art. 15e. 1. W przypadku uniemożliwienia dostępu do bezprawnych danych ~~lub uniemożliwienia dostępu do informacji pozwalających na zlokalizowanie bezprawnych danych~~ usługobiorca, w terminie 3 dni roboczych od dnia otrzymania informacji, o której mowa w art. 15d ust. 1, może złożyć do usługodawcy sprzeciw za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

2. Sprzeciw zawiera:

- 1) imię, nazwisko, miejsce zamieszkania i adres albo nazwę lub firmę oraz siedzibę i adres oraz adres elektroniczny usługobiorcy,
- 2) opis danych ~~lub informacji~~, do których dostęp został uniemożliwiony,
- 3) uzasadnienie wskazujące na brak podstaw do uniemożliwienia dostępu do danych ~~lub informacji~~, w szczególności informacje o posiadaniu zgody zgłaszającego na zamieszczenie danych ~~lub informacji~~ w sieci Internet albo wskazanie działania w ramach dozwolonego użytku,
- 4) oświadczenie usługobiorcy o zgodności z prawdą przedstawionych informacji.

3. Usługodawca zwraca usługobiorcy, o ile możliwa jest jego identyfikacja, sprzeciw niezawierający wszystkich elementów, o których mowa w ust. 2, w tym nie zawierający uzasadnienia wskazującego na brak podstaw do uniemożliwienia dostępu do danych ~~lub informacji~~, spełniającego wymagania ust. 2 pkt 3, wskazując braki oraz informując usługobiorcę o prawie do ponownego złożenia sprzeciwu.

4. Usługodawca odrzuca sprzeciw niezawierający wszystkich elementów, o których mowa w ust. 2, którą wcześniej zwrócił usługobiorcy z przyczyn wskazanych w ust. 3.

Art. 15f. 1. Usługodawca w terminie 3 dni roboczych od dnia otrzymania sprzeciwu:

- 1) przywraca dostęp do danych ~~lub do informacji pozwalających na zlokalizowanie danych~~, jeżeli przywrócenie dostępu jest możliwe i przesyła zgłaszającemu sprzeciw usługobiorcy wraz z informacją o przysługującym prawie do podjęcia czynności mających na celu ochronę naruszonych praw, albo
- 2) odrzuca sprzeciw i przesyła usługobiorcy wiarygodną wiadomość wraz z informacją o przysługującym prawie do podjęcia czynności mających na celu ochronę naruszonych praw.”.

2. Usługodawca, w przypadku o którym mowa w ust. 1 pkt 2, nie odpowiada względem usługobiorcy za szkodę powstałą w wyniku odrzucenia sprzeciwu i pozostawienia danych ~~lub informacji~~ niedostępnymi.

Art. 15g. Nieskorzystanie z procedury określonej w art. 15b – 15f nie stanowi przeszkody do wniesienia powództwa do sądu.

Art. 15h. Umyślne przesyłanie usługodawcy środkami komunikacji elektronicznej wiadomości, o których mowa w art. 15b ust. 2, wskazujących na dane, które nie naruszają prawa ~~lub wskazujących na informacje, pozwalające na zlokalizowanie danych, które nie naruszają prawa~~, celem uniemożliwienia dostępu do takich danych ~~lub informacji~~, stanowi czyn nieuczciwej konkurencji w rozumieniu przepisów ustawy, o której mowa w art. 9 ust. 3 pkt 1.”;

19) uchyla się:

- a) art. 16 i 17,
- b) w art. 19 ust. 5,
- c) w art. 20 w ust. 1 pkt 3.

Art. 2. W ustawie z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 16, poz. 93, z późn. zm.⁷⁾) w art. 66¹ § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Oferta złożona w postaci elektronicznej wiąże składającego, jeżeli druga strona niezwłocznie potwierdzi w postaci elektronicznej jej otrzymanie.”.

⁷⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1971 r. Nr 27, poz. 252, z 1976 r. Nr 19, poz. 122, z 1982 r. Nr 11, poz. 81, Nr 19, poz. 147 i Nr 30, poz. 210, z 1984 r. Nr 45, poz. 242, z 1985 r. Nr 22, poz. 99, z 1989 r. Nr 3, poz. 11, z 1990 r. Nr 34, poz. 198, Nr 55, poz. 321 i Nr 79, poz. 464, z 1991 r. Nr 107, poz. 464 i Nr 115, poz. 496, z 1993 r. Nr 17, poz. 78, z 1994 r. Nr 27, poz. 96, Nr 85, poz. 388 i Nr 105, poz. 509, z 1995 r. Nr 83, poz. 417, z 1996 r. Nr 114, poz. 542, Nr 139, poz. 646 i Nr 149, poz. 703, z 1997 r. Nr 43, poz. 272, Nr 115, poz. 741, Nr 117, poz. 751 i Nr 157, poz. 1040, z 1998 r. Nr 106, poz. 668 i Nr 117, poz. 758, z 1999 r. Nr 52, poz. 532, z 2000 r. Nr 22, poz. 271, Nr 74, poz. 855 i 857, Nr 88, poz. 983 i Nr 114, poz. 1191, z 2001 r. Nr 11, poz. 91, Nr 71, poz. 733, Nr 130, poz. 1450 i Nr 145, poz. 1638, z 2002 r. Nr 113, poz. 984 i Nr 141, poz. 1176, z 2003 r. Nr 49, poz. 408, Nr 60, poz. 535, Nr 64, poz. 592 i Nr 124, poz. 1151, z 2004 r. Nr 91, poz. 870, Nr 96, poz. 959, Nr 162, poz. 1692, Nr 172, poz. 1804 i Nr 281, poz. 2783, z 2005 r. Nr 48, poz. 462, Nr 157, poz. 1316 i Nr 172, poz. 1438, z 2006 r. Nr 133, poz. 935 i Nr 164, poz. 1166, z 2007 r. Nr 80, poz. 538, Nr 82, poz. 557 i Nr 181, poz. 1287, z 2008 r. Nr 116, poz. 731, Nr 163, poz. 1012, Nr 220, poz. 1425 i 1431 i Nr 228, poz. 1506, z 2009 r. Nr 42, poz. 341, Nr 79, poz. 662 i Nr 131, poz. 1075, z 2010 r. Nr 40, poz. 222 i Nr 155, poz. 1037 oraz z 2011 r. Nr 80, poz. 432, Nr 85, poz. 458 i Nr 230, poz. 1370.

~~Art. 3. W ustawie z dnia 2 marca 2000 r. o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny (Dz. U. z 2012 r., poz. 1225) wprowadza się następujące zmiany:~~

1) w art. 7 ust. 3 otrzymuje brzmienie:

~~„3. W razie odstąpienia od umowy umowa jest uważana za niezawartą, a konsument jest zwolniony z wszelkich zobowiązań. To, co strony świadczyły, ulega zwrotowi w stanie niezmienionym, chyba że zmiana była konieczna w granicach zwykłego zarządu. Zwrot powinien nastąpić niezwłocznie, nie później niż w terminie czternastu dni.”;~~

2) w art. 9:

a) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

~~„3. Przedsiębiorca jest obowiązany do potwierdzenia konsumentowi informacji, o których mowa w ust. 1, w postaci papierowej lub na innym trwałym nośniku, po zawarciu umowy na odległość, a najpóźniej w momencie rozpoczęcia spełniania świadczenia.”;~~

b) po ust. 4 dodaje się ust. 5 w brzmieniu:

~~„5. Przez trwały nośnik, o którym mowa w ust. 3, należy rozumieć nośnik umożliwiający konsumentowi przechowywanie adresowanych do niego informacji w sposób umożliwiający dostęp do nich przez okres odpowiedni do celów sporządzenia tych informacji i pozwalający na odtworzenie przechowywanych informacji w niezmienionej postaci.”;~~

3) w art. 11 uchyla się ust. 1.

Art. 34. Punkty kontaktowe utworzone na podstawie art. 3d ustawy, o której mowa w art. 1, w brzmieniu dotychczasowym, stają się punktami kontaktowymi w rozumieniu art. 3c ust. 1 ustawy, o której mowa w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

Art. 45. Ustawa wchodzi w życie po upływie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia, ~~z wyjątkiem art. 3, który wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.~~

Uzasadnienie

Handel elektroniczny jest jedną z najdynamiczniej rozwijających się kategorii usług społeczeństwa informacyjnego. Dzięki swojej elastyczności i szerokiemu zasięgowi wpływa na wzrost gospodarczy poprzez inwestycje w innowacje oraz zwiększenie zatrudnienia w małych i średnich przedsiębiorstwach. Swoboda świadczenia usług drogą elektroniczną wiąże się jednak z określonymi obowiązkami usługodawcy np. informacyjnym w zakresie danych go identyfikujących, czy też określenia regulaminu świadczenia usług drogą elektroniczną, które jednocześnie stanowią szczególne środki ochrony, przysługujące usługobiorcy, w tym konsumentowi. Podkreślenia wymaga fakt, iż ustawa z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną (~~tekst jedn. Dz. U. z 2013 r., poz. 1422, Nr 144, poz. 1204, z późn. zm.~~ zwana dalej u.ś.u.d.e.) ma istotny wpływ na ochronę konsumentów w kontekście obrotu elektronicznego, nie naruszając jednak innych przepisów, dotyczących ochrony konsumenta, np. ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331 z późn. zm.) czy też ustawy ~~z dnia 30 maja 2014 r. o prawach konsumenta z dnia 2 marca 2000 r. o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny~~ (Dz. U. ~~z 2014 r., poz. 827~~ Nr 22, poz. 271 z późn. zm.). Główny problem, jaki identyfikuje się w zakresie świadczenia usług drogą elektroniczną odnośnie ochrony konsumentów związany jest z niedoinformowaniem konsumentów o przysługujących im prawach czy też zagrożeniach, jakie identyfikuje się w związku ze świadczeniem usług drogą elektroniczną. Przewycięzeniem tej trudności jest wprowadzenie do ustawy o świadczeniu usług drogą elektroniczną następujących obowiązków: podania szczegółowych danych umożliwiających szybki kontakt oraz bezpośrednie i skuteczne porozumiewanie się, podania przez usługodawcę rejestru handlowego, w którym jest on wpisany oraz jego numer wpisu lub równoważne środki pozwalające na ustalenie podmiotu znajdującego się w rejestrze, stosowania mechanizmów zezwalających na wykrywanie i korygowanie błędów we wprowadzanych danych przed zawarciem umowy. W zakresie regulaminu, na podstawie którego świadczone są usługi, usługodawca został zobowiązany do poinformowania usługobiorcy, w tym konsumenta o zakresie odpowiedzialności z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania umowy. Obecnie obowiązujący art. 9 u.ś.u.d.e. określa wymogi, jakie mają zastosowanie do informacji handlowej. W nowelizacji ustawy, mając na uwadze usługobiorców, w tym konsumentów, wprowadza się obowiązek dla usługodawców do poinformowania o podmiocie, na którego zlecenie jest rozpowszechniana informacja handlowa lub który bezpośrednio rozpowszechnia informację handlową lub w którego imieniu jest ona rozpowszechniana oraz ich adresy elektroniczne. Zmiany przepisu dotyczącego informacji handlowej (obecnie obowiązujący art. 9 ust. 2 pkt 2 u.ś.u.d.e.) zapewnią usługobiorcy otrzymanie wraz z informacją handlową rzetelnej informacji na temat charakteru proponowanego konkursu. Dzięki przyjętym przepisom w zakresie obowiązków informacyjnych usługodawcy, usługobiorca, w tym również konsument, będzie mógł podejmować decyzje w pełni świadomie, posiadając jak najpełniejszy zasób informacji. Podkreślenia wymaga jednak fakt, iż konsument korzystający z usług świadczonych drogą elektroniczną ma możliwość korzystania z dwóch rodzajów środków ochrony prawnej – ustanowionych dla wszystkich podmiotów będących usługobiorcami usług elektronicznych oraz tych, które przysługują mu ze względu na jego szczególny status konsumenta. Ustawa o

świadczeniu usług drogą elektroniczną realizuje postulaty konsumentów, jednakże nie jest szczególnym środkiem ich ochrony, ma bowiem zastosowanie nie tylko do stosunków usługodawca-konsument, ale również usługodawca-usługobiorca niebędący konsumentem.

Rodzaj ryzyka dla konsumenta może stanowić uchylenie przepisu ustanawiającego obowiązek usługodawcy, polegający na podaniu usługobiorcy-konsumentowi informacji dotyczących umów przetwarzania danych osobowych tj. informacji o podmiocie, któremu powierza przetwarzanie danych, ich zakresie i zamierzonym terminie przekazania, jeżeli usługodawca zawarł z tym podmiotem umowę o powierzenie do przetwarzania danych. Zmiana ta jednak nie wpłynie negatywnie na prawo usługobiorcy do otrzymania takich informacji na podstawie ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (tekst jedn. Dz. U. z 2002 r., Nr 101, poz. 926, z późn. zm.).

Ustawa ma na celu wprowadzenie nowych instytucji prawnych takich jak reklama internetowa zawodu regulowanego, a także zmianę redakcji tych przepisów, które budziły wątpliwości interpretacyjne.

~~Jak już wskazano powyżej, istotnym aktem prawnym, przewidującym ochronę konsumentów kupujących towary w sieci lub korzystających z usług świadczonych za pośrednictwem sieci Internet jest ustawa o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny, zwaną dalej „ustawą o ochronie niektórych praw konsumentów”, stanowiąca implementację do krajowego porządku prawnego przepisów dyrektywy 97/7/WE z dnia 20 maja 1997 r. w sprawie ochrony konsumentów w przypadku umów zawieranych na odległość (Dz. Urz. WE L 144 z 04.06.1997). Przedmiotowa ustawa przewiduje szereg regulacji prawnych odnoszących się do praw i obowiązków przedsiębiorców i konsumentów zawierających umowy na odległość, w tym za pomocą środków komunikacji elektronicznej (tj. m.in. w sieci Internet). Podstawowym obowiązkiem przedsiębiorcy jest dostarczenie konsumentowi wyczerpujących informacji o sobie oraz o produkcie jeszcze przed zawarciem umowy, a podstawowym uprawnieniem konsumenta jest możliwość odstąpienia od umowy w terminie 10 dni od dnia dostarczenia towaru (dla zawartych na odległość umów sprzedaży) lub od dnia zawarcia umowy (dla zawartych na odległość umów o świadczenie usług). Przepisy chroniące aktywność konsumentów w sieci przyczyniają się do stopniowego zwiększenia wartości transakcji handlowych dokonywanych w sieci. Wciąż wiele osób powstrzymuje się z zakupami w sieci z uwagi na obawy i niepewność co do przebiegu i bezpieczeństwa transakcji. Przepisy chroniące konsumentów, gwarantujące np. możliwość rezygnacji z niektórych umów zawartych w sieci bez żadnych negatywnych konsekwencji, przyczyniają się do likwidowania niechęci i obaw konsumentów przed transakcjami *online*, zwiększając tym samym wartość gospodarki internetowej. Niemniej jednak, część przepisów prawa konsumenckiego, nie przystaje już do dynamicznie rozwijającego się rynku, a tym samym przestała pełnić funkcję ochronną wobec konsumentów, tworząc zbędne ograniczenia administracyjne dla przedsiębiorców. W szczególności dotyczy to wymogu potwierdzania przez przedsiębiorcę informacji przedkontraktowych wyłącznie na papierze, konieczności zapłaty przez przedsiębiorcę odsetek od kwot otrzymanych od konsumenta w przypadku odstąpienia przez konsumenta od umowy oraz zakazu żądania od konsumenta zapłaty~~

~~ceny lub wynagrodzenia przed otrzymaniem świadczenia. W związku z powyższym, powyższe przepisy wymagają zmiany bądź uchylecia.~~

Aktualny stan prawny w zakresie świadczenia usług drogą elektroniczną reguluje przede wszystkim ustawa o świadczeniu usług drogą elektroniczną. Istotną rolę w tym zakresie odgrywa również ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 16, poz. 93, z późn. zm.), ustawa z dnia 16 lipca 2004 r. Prawo telekomunikacyjne (Dz. U. Nr 171, poz. 1800, z późn. zm.), ustawa z dnia 5 lipca 2002 r. o ochronie niektórych usług świadczonych drogą elektroniczną opartych lub polegających na dostępie warunkowym (Dz. U. Nr 126, poz. 1068, z późn. zm.) oraz ustawa o ochronie danych osobowych. Ustawa z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną reguluje istotną część rozwiązań prawnych dotyczących tzw. handlu elektronicznego, który dzięki swojemu szerokiemu zasięgowi i elastyczności staje się coraz bardziej znaczącym sposobem świadczenia przez przedsiębiorców usług. Podczas prac legislacyjnych nad zmianą ustawy o świadczeniu usług drogą elektroniczną zwaną „małą nowelizacją” lub „europejską”, która to ustawa weszła w życie w dniu 20 grudnia 2008 r. zgłaszane były wnioski i postulaty, które stały się impulsem do ponownej diagnozy stanu prawnego i rozpoczęcia dyskusji nad przebudową ustawy o świadczeniu usług drogą elektroniczną. Przedstawiciele przedsiębiorców z branży handlu elektronicznego, izb gospodarczych i środowiska akademickiego wskazywali na konieczność uściślenia i doprecyzowania tych przepisów, które budzą wątpliwości interpretacyjne, jak np. art. 2 pkt 2 u.ś.u.d.e. definiujący „informację handlową”. Ponadto praktyka przedsiębiorców internetowych wskazuje, że obecnie obowiązujące przepisy są niewystarczające i wymagają zmian, w szczególności w zakresie zasad wyłączenia odpowiedzialności usługodawców, zasad ochrony danych osobowych oraz obowiązków informacyjnych ~~i ochrony konsumenta. Tak doktryna, jak prawnicy świadczący pomoc prawną wobec uczestników elektronicznego obrotu gospodarczego uznają zgodnie, że jednym z najbardziej pozytywnych i sprawdzających się w praktyce rozwiązań ustawy o świadczeniu usług drogą elektroniczną są przepisy dotyczące wyłączenia odpowiedzialności usługodawców w sytuacjach określanych jako *mere conduit*, *caching* oraz *hosting* (art. 12-15 u.ś.u.d.e.). Stosowane tu nazwy odwzorowują pojęcia używane w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2000/31/WE z dnia 8 czerwca 2000 r. w sprawie niektórych aspektów prawnych usług społeczeństwa informacyjnego, w szczególności handlu elektronicznego w ramach rynku wewnętrznego (czyli w dyrektywie o handlu elektronicznym). Choć *mere conduit*, *caching* i *hosting* są zazwyczaj omawiane wspólnie, to pamiętać należy, że są to trzy odrębne od siebie tak pod względem technicznym, jak pod względem regulacji prawnej usługi. Przepisy te dotyczą generalnie wyłączenia odpowiedzialności bez określenia, czy chodzi tu tylko o odpowiedzialność cywilną. W polskiej literaturze przedmiotu słusznie przyjęto, że wyłączenie takie dotyczy również odpowiedzialności innej niż cywilna. Należy jednak zaznaczyć, że przypadku odpowiedzialności karnej wyłączenie dotyczy jedynie odpowiedzialności za czyn. Nie jest to więc kontratyp, jako że nie wyłączono bezprawności, lecz jedynie uznano, że karanie za czyn nie jest celowe.~~

~~Skuteczność przepisów rozdziału III ustawy o świadczeniu usług drogą elektroniczną spowodowała, że gdy doszło w 2008 r. do ograniczonej – ale jednak znaczącej – nowelizacji~~

~~ustawy ożyła kwestia uzupełnienia katalogu wyłączeń zawartych w omawianych przepisach o nowe wyłączenia, które mogłyby wyjaśnić kilka problemów praktycznych, z którymi usługodawcy w Polsce borykają się w obecnej chwili. Choć ostatecznie — głównie z powodów proceduralnych — nowelizacja z 2008 r. nie rozszerzyła katalogu wyłączeń a jedynie dokonała pewnych korekt terminologicznych w art. 14 u.ś.u.d.e, to właśnie podczas dyskusji sejmowej wznowiono *de facto* prace nad uzupełnieniem rozdziału III ustawy. Przepisy art. 12-14 ustawy o świadczeniu usług drogą elektroniczną ograniczają odpowiedzialność podmiotów transmitujących lub przechowujących cudze dane. W przypadku, gdy cudze dane przechowywane w zasobach usługodawcy (*caching i hosting*) uznane zostaną za bezprawne, usługodawca może dzięki normom wypływającym z tych przepisów wyłączyć swoją odpowiedzialność, jeśli wypełni wymagania opisane w ustawie. Taka sama możliwość przewidziana została dla podmiotu transferującego nieswoje dane (*mere conduit*). Art.15 u.ś.u.d.e. zwalnia usługodawcę z obowiązku monitorowania przekazywanych, przechowywanych lub udostępnianych „nieswoich danych”. Przepisy te skierowane są w pierwszym rzędzie do usługodawców, będących tzw. pośrednikami w dostępie do cudzych danych (*intermediary service providers, ISP*), w tym usługodawców przechowujących cudze dane. Pojedyncze orzeczenia sądów polskich wskazują, że jednym z poważniejszych braków może być brak regulacji prawnej wyłączeń odpowiedzialności twórców katalogów odesłań. Za sporne na podstawie dziś obowiązujących przepisów uznaje się w szczególności, czy mają oni obowiązek sprawdzania zawartości stron, które trafiają do poszczególnych kategorii w katalogach linków. Jeśli zaś obowiązek taki spoczywałby na nich, to w jakim zakresie miałby być realizowany. W niektórych państwach Unii Europejskiej wprowadzono przepisy rozszerzające zakres zastosowania art.12-14 dyrektywy o handlu elektronicznym na tego rodzaju działalność.~~

W celu dostosowania obecnie obowiązujących regulacji do wyżej wymienionych postulatów, ustawa wprowadza zmianę definicji „informacji handlowej”, która w dotychczasowym brzmieniu (art. 2 pkt 2 u.ś.u.d.e.) budzi wiele wątpliwości interpretacyjnych wśród partnerów społecznych. W trakcie konsultacji z zainteresowanymi podmiotami zwrócono uwagę między innymi na taki element definicji jak „wizerunek przedsiębiorcy”, któremu próbuje się przypisać znaczenie inne, niż przyjęte w polskim prawie. Zmiana definicji „informacji handlowej” polega na tym, że w pojęciu „wizerunek przedsiębiorcy” skreśla się słowo wizerunek, a także zastępuje się zwrot „osoby wykonującej zawód, której prawo do wykonywania zawodu jest uzależnione od spełnienia wymagań określonych w odrębnych ustawach” zwrotem „osoby wykonującej zawód regulowany”, z jednoczesnym wprowadzeniem w słowniczku definicji „zawodu regulowanego”. Ponadto doprecyzowuje się definicję poprzez wskazanie informacji, które nie stanowią „informacji handlowej”, w ślad za art. 2 lit. f dyrektywy 2000/31/WE.

Mając powyższe na uwadze uznaje się, że informacją handlową stanowi każda informacja przeznaczona bezpośrednio lub pośrednio do promowania towarów, usług lub przedsiębiorcy lub osoby wykonującej zawód regulowany, z wyłączeniem informacji umożliwiających bezpośredni dostęp do działalności przedsiębiorstwa, organizacji lub osoby, w szczególności nazwa domeny

lub adres poczty elektronicznej lub informacji odnoszących się do towarów, usług lub przedsiębiorcy, organizacji lub osoby, opracowane w sposób niezależny, w szczególności, jeżeli są one udzielane bez wzajemnych świadczeń finansowych.

~~Ustawa wprowadza zmianę porządkową w definicji systemu teleinformatycznego (art. 2 pkt 3 u.ś.u.d.e.), polegającą na zastąpieniu zwrotu: „urządzenia końcowego w rozumieniu ustawy z dnia 21 lipca 2000 r. – Prawo telekomunikacyjne” pojęciem „telekomunikacyjnego urządzenia końcowego w rozumieniu ustawy z dnia 16 lipca 2004 r. – Prawo telekomunikacyjne (Dz. U. Nr 171, poz. 1800, z późn. zm.)”. Ustawa Prawo telekomunikacyjne określa wymagania, jakim powinny odpowiadać urządzenia radiowe i telekomunikacyjne urządzenia końcowe, w tym zawiera omawianą definicję.~~

Ustawa zmienia aktualne brzmienie definicji „usługi świadczonej drogą elektroniczną”, w ten sposób, że będzie wskazywała także na jej odpłatny charakter. Wskazany element został zawarty w definicji „usługi społeczeństwa informacyjnego” określonej w dyrektywie 98/34/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 czerwca 1998 r. ustanawiającej procedurę udzielania informacji w dziedzinie norm i przepisów technicznych oraz zasad dotyczących usług społeczeństwa informacyjnego, do której odsyła art. 2 lit. a dyrektywy 2000/31/WE (dyrektywy o handlu elektronicznym). Ponadto, przyjęta zmiana jest spójna z definicją „usługodawcy” (art. 2 pkt 6 u.ś.u.d.e.), zgodnie z którą jest nim każda osoba fizyczna, osoba prawna albo jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, która prowadząc, chociażby ubocznie, działalność zarobkową lub zawodową świadczy usługi drogą elektroniczną. W związku z powyższym świadczenie usługi drogą elektroniczną powinno stanowić wykonanie usługi bez jednoczesnej obecności stron (na odległość), w tym za wynagrodzeniem, poprzez przekaz danych na indywidualne żądanie usługobiorcy, przesyłanej i otrzymywanej za pomocą urządzeń do elektronicznego przetwarzania, włącznie z kompresją cyfrową, i przechowywania danych, która jest w całości nadawana, odbierana lub transmitowana za pomocą sieci telekomunikacyjnej w rozumieniu ustawy z dnia 16 lipca 2004 r. – Prawo telekomunikacyjne.

Ustawa wprowadza nową definicję: „zawodu regulowanego” w związku z koniecznością uzupełnienia wdrożenia do krajowego porządku prawnego postanowień dyrektywy 2000/31/WE w zakresie zagadnień dotyczących dopuszczalności reklamy internetowej w stosunku do tzw. zawodów regulowanych. Należy wskazać, iż ustawa z dnia 18 marca 2008 r. o zasadach uznawania kwalifikacji zawodowych nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej (Dz. U. Nr 63, poz. 394 z późn. zm.) określa podstawowe elementy identyfikujące zawód regulowany, natomiast szczegółowe rozwiązania odnoszące się do konkretnych zawodów regulowanych są zawarte w ustawach określanych jako przepisy regulacyjne. Definicja zawodu regulowanego odwołuje się do art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy o zasadach uznawania kwalifikacji zawodowych nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej, w zakresie dotyczącym zawodów regulowanych lub działalności, o których mowa w załączniku nr IV dyrektywy 2005/36/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 7 września 2005 r. w sprawie uznawania kwalifikacji zawodowych (Dz. Urz. UE L 255 z 30.09.2005, str. 22, z późn. zm.).

Art. 1 ust. 5 dyrektywy 2000/31/WE o handlu elektronicznym określa wyłączenia stosowania przepisów dyrektywy do usług świadczonych przez administrację publiczną. W celu zapewnienia spójności prawa polskiego wprowadzono wyłączenia analogiczne z zastosowanymi w art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 4 marca 2010 r. o świadczeniu usług na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 47, poz. 278 z późn. zm.).

Ustawa dokonuje zmiany redakcyjnej w art. 3a ust. 1 u.ś.u.d.e., polegającej na zastąpieniu słowa „oraz” słowem „lub”. Obecne brzmienie przepisu wskazuje bowiem na łączne zastosowanie prawa Unii Europejskiej i prawa Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu. Sytuacja taka mogłaby wystąpić w przypadku, gdy usługodawca miał siedzibę zarówno w państwie członkowskim UE, jak też w EFTA np. posiadając w różnych państwach siedzibę statutową, siedzibę zarządu. Zgodnie zaś z postanowieniami dyrektywy 2000/31/WE w tym zakresie właściwym powinno być prawo tylko jednego państwa.

Ustawa dokonuje zmiany obecnie obowiązującego art. 3a ust. 2 pkt 5 u.ś.u.d.e. Wynika ona z wejścia w życie regulacji unijnych w zakresie prawa prywatnego międzynarodowego. Z dniem 11 stycznia 2009 r. obowiązuje w Polsce rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 864/2007/WE z dnia 11 lipca 2007 r. dotyczące prawa właściwego dla zobowiązań pozaumownych – „Rzym II” (Dz. Urz. UE L 199 z 31.07.2007 r., str. 40), a od dnia 17 grudnia 2009 r. rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 593/2008 z dnia 17 czerwca 2008 r. w sprawie prawa właściwego dla zobowiązań umownych – „Rzym I” (Dz. Urz. UE L 177 z 04.07.2008 r., str. 6). Dotychczas obowiązujący art. 3a ust. 2 pkt 5 u.ś.u.d.e. wyłącza spod zasady państwa pochodzenia umowy z udziałem konsumentów – w zakresie, w jakim ochronę praw konsumentów zapewniają przepisy odrębne. Zmiana przepisu ma na celu doprecyzowanie, że zasada państwa pochodzenia nie odnosi się ponadto m.in. do zobowiązań pozaumownych wynikających z naruszenia obowiązków informacyjnych przewidzianych w obrocie konsumenckim, dla których prawo właściwe wyznacza art. 12 rozporządzenia „Rzym II”, oraz do abstrakcyjnej kontroli wzorców umów, która zgodnie z orzecznictwem Trybunału Sprawiedliwości UE kwalifikowana jest jako zobowiązanie pozaumowne (por. wyrok ETS w sprawie C-167/00) i stosownie do art. 6 ust. 1 rozporządzenia „Rzym II” podlega prawu państwa, w którym występuje naruszenie zbiorowych interesów konsumenckich.

Ponadto, wprowadza się zmianę do art. 3a ust. 3 pkt 1 u.ś.u.d.e., polegającą na zastąpieniu słowa „umownych” zwrotem „w zakresie dopuszczonym przez przepisy odrębne”. Brak doprecyzowania art. 3a ust. 3 pkt 1 u.ś.u.d.e. mógłby sugerować, że w zakresie zobowiązań z deliktów wyrządzonych w związku ze świadczeniem usług nie jest dopuszczalny wybór prawa, który został wprowadzony – z pewnymi zastrzeżeniami – poprzez art. 14 rozporządzenia „Rzym II”. Przepisami odrębnymi w myśl ustawy o świadczeniu usług drogą elektroniczną są także te regulacje rozporządzenia „Rzym I”, które ograniczają wybór prawa. Wprowadzono zmiany w art. 3b u.ś.u.d.e., który w obecnym brzmieniu odnosi się do szeroko rozumianego ograniczenia swobody świadczenia usług drogą elektroniczną. Zgodnie zaś z intencją dyrektywy 2000/31/WE (art. 3 ust. 4 dyrektywy o handlu elektronicznym) ograniczenie powinno dotyczyć wyłącznie skuteczności zasady państwa pochodzenia. W związku z powyższym dokonano uzupełnienia omawianego przepisu o ograniczenie swobody świadczenia usług drogą elektroniczną w zakresie

zasady państwa pochodzenia, poprzez wprowadzenie w art. 3b u.ś.u.d.e. odesłania do art. 3a ust. 1 u.ś.u.d.e. Przepis powinien wskazywać, że na zasadach określonych przez przepisy odrębne swoboda świadczenia usług drogą elektroniczną, wynikająca z art. 3a ust. 1 u.ś.u.d.e. może zostać ograniczona, jeżeli jest to niezbędne ze względu na ochronę zdrowia, obronność, bezpieczeństwo państwa lub bezpieczeństwo publiczne.

Ustawa wprost wskazuje na ministra właściwego do spraw gospodarki jako organ prowadzący punkty kontaktowe, z jednoczesną możliwością powierzenia, w drodze porozumienia, niektórych czynności związanych z prowadzeniem tych punktów kontaktowych innym organom. W takim przypadku minister właściwy do spraw gospodarki byłby zobowiązany zapewnić środki finansowe na realizację tych zadań. W związku z powyższym ustawa dokonuje niewielkiej modyfikacji art. 3c u.ś.u.d.e. oraz uchyla art. 3d u.ś.u.d.e. Sposób działania i źródła finansowania punktów kontaktowych zostały już uregulowane. Nowe brzmienie przepisów nic nie zmienia w tym zakresie, ma jedynie na celu usprawnienie działania punktów kontaktowych.

Zakres obowiązków usługodawcy świadczącego usługi drogą elektroniczną określają art. 5 - 11 u.ś.u.d.e. Przepisy te nakładają na usługodawcę szereg obowiązków informacyjnych, w tym: podanie w sposób wyraźny, jednoznaczny i bezpośrednio dostępny poprzez system teleinformatyczny informacji go identyfikujących; aktualizacji informacji dotyczących oprogramowania lub danych niebędących oprogramowaniem lub danych niebędących składnikiem treści usługi co do jej funkcji i celu; zapewnienia nieodpłatnego skorzystania w ramach jego systemu teleinformatycznego z metod szyfrowania danych uniemożliwiających dostęp osób nieuprawnionych do treści przekazu składającego się na usługę. Nie uwzględniają jednak całej problematyki wykonujących zawody regulowane, o których stanowi art. 8 dyrektywy 2000/31/WE.

Natomiast art. 5 u.ś.u.d.e. nie uwzględnia obowiązku podania przez usługodawcę innych danych umożliwiających usługobiorcom nawiązanie szybkiego kontaktu oraz bezpośredniego porozumienia się, zgodnie ze wskazówkami zawartymi w wyroku Trybunału Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich z dnia 16 października 2008 r. w sprawie C-298/07 Deutsche Internet Versicherung, zgodnie z którym „(...) usługodawca jest obowiązany podać usługobiorcom, zanim zostanie zawarta z nimi jakakolwiek umowa, oprócz adresu poczty elektronicznej, inne dane umożliwiające nawiązanie szybkiego kontaktu oraz bezpośrednio i skuteczne porozumiewanie się. Dane te nie muszą koniecznie zawierać numeru telefonu. Mogą mieć postać formularza *online*, za którego pośrednictwem usługobiorcy mogą zwracać się przez Internet do usługodawcy i na który odpowiada on za pośrednictwem poczty elektronicznej, z wyjątkiem przypadków, w których usługobiorca, po nawiązaniu kontaktu z usługodawcą drogą elektroniczną, będąc pozbawionym dostępu do sieci, poprosi usługodawcę o udostępnienie nieelektronicznego sposobu porozumiewania się”. W związku z powyższym ustawa przewiduje, że usługodawca jest zobowiązany do podania danych szczegółowych umożliwiających szybki kontakt oraz bezpośrednio i skuteczne porozumiewanie się.

W związku z wprowadzeniem do ustawy o świadczeniu usług drogą elektroniczną definicji „zawodu regulowanego” dokonano zmiany porządkowej, polegającej na zastąpieniu w

art. 5 ust. 5 u.ś.u.d.e. sformułowania „Jeżeli usługodawcą jest osoba fizyczna, której prawo do wykonywania zawodu jest uzależnione od spełnienia określonych w odrębnych ustawach wymagań” określeniem „Jeżeli usługodawcą jest osoba wykonująca zawód regulowany.”.

Ponadto, przepisy ustawy o świadczeniu usług drogą elektroniczną nie zawierają obowiązku podania przez usługodawcę rejestru handlowego, w którym jest on wpisany oraz jego numer wpisu lub równoważne środki pozwalające na ustalenie tożsamości znajdującej się w rejestrze, który to obowiązek został przewidziany w art. 5 ust. 1 lit. d dyrektywy 2000/31/WE. W związku z powyższym przepisy ustawy zostały uzupełnione o te obowiązki, mając na względzie przepisy ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. Nr 155, poz. 1095 z późn. zm.) oraz ustawy z dnia 4 marca 2010 r. o świadczeniu usług na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 47, poz. 278).

Zgodnie z art. 11 ust. 2 dyrektywy o handlu elektronicznym Państwa Członkowskie zapewniają, jeśli strony niebędące konsumentami nie postanowiły inaczej, żeby usługodawca udostępnił usługobiorcy właściwe, skuteczne i dostępne środki techniczne, pozwalające na identyfikację błędów popełnionych podczas wpisywania danych oraz na poprawienie ich przed złożeniem zamówienia. Uzupełnieniem tego wymogu jest obowiązek informacyjny wynikający z art. 10 ust. 1 lit. c ww. dyrektywy, zgodnie z którym Państwa Członkowskie mają zapewnić, jeśli strony niebędące konsumentami nie postanowiły inaczej, żeby usługodawca przedstawił informacje, w sposób jasny, zrozumiały i jednoznaczny, przed złożeniem zamówienia, o środkach technicznych potrzebnych do określenia i usunięcia błędów popełnionych przy wpisywaniu danych przed złożeniem zamówienia. Analiza obu powyżej przytoczonych przepisów prowadzi do wniosku, iż przepisy prawa krajowego implementujące dyrektywę o handlu elektronicznym, powinny nakładać na usługodawców świadczących usługi drogą elektroniczną obowiązek stosowania mechanizmów pozwalających na weryfikację poprawności danych podawanych podczas składania zamówienia, przed ostatecznym jego złożeniem oraz obowiązek informowania usługobiorców o stosowaniu i zasadach funkcjonowania tych mechanizmów. W praktyce mechanizm taki można określić mianem dwustopniowego i sprowadza się do skonstruowania procedury zawierania umowy, np. na stronie internetowej przedsiębiorcy w taki sposób, aby po wybraniu usługi interesującej usługobiorcę oraz podaniu danych niezbędnych do zawarcia umowy, usługobiorca miał możliwość ostatecznego zweryfikowania poprawności przedmiotu zamówienia jak i podanych danych, przed ostatecznym złożeniem zamówienia/zawarciem umowy. Obowiązek informacyjny powinien się sprowadzać do poinformowania usługobiorcy zainteresowanego ofertą usługodawcy o etapach składających się na proces składania zamówienie/zawierania umowy oraz o tym, iż przed ostatecznym podjęciem decyzji będzie możliwość zweryfikowania i ewentualnego skorygowania podanych danych. Niemniej jednak przepisy ustawy o świadczeniu usług drogą elektroniczną nie nakładają na usługodawców świadczących usługi drogą elektroniczną obowiązku stosowania mechanizmów lub narzędzi wymagających dwustopniowej procedury składania zamówienia/zawarcia umowy, pozwalającej na weryfikację i ewentualne poprawienie powstałych błędów. Zgodnie bowiem z art. 11 u.ś.u.d.e. w sprawach nieuregulowanych w ustawie do świadczenia usług drogą elektroniczną, w szczególności do składania oświadczeń woli w postaci

elektronicznej, stosuje się przepisy K.c. oraz innych ustaw. Zgodnie z art. 66¹ § 2 pkt 4 K.c. przedsiębiorca składający ofertę w postaci elektronicznej jest obowiązany przed zawarciem umowy poinformować drugą stronę w sposób jednoznaczny i zrozumiały o metodach i środkach technicznych służących wykrywaniu i korygowaniu błędów we wprowadzanych danych, które jest obowiązany udostępnić drugiej stronie. Powyższy przepis realizuje obowiązek nałożony na Rzeczpospolitą Polską w art. 10 ust. 1 lit. c) dyrektywy o handlu elektronicznym, tj. wprowadza do krajowego porządku prawnego obowiązek informowania o metodach i środkach umożliwiających weryfikację zamówienia przed zawarciem umowy. Co więcej, powyżej przytoczony przepis K.c. wskazuje na obowiązek udostępnienia takich metod i środków kontrahentowi przedsiębiorcy. Niemniej jednak, biorąc pod uwagę cywilnoprawny charakter powyższego przepisu powstała wątpliwość, czy taka regulacja jest wystarczająca dla uznania, iż przepis art. 11 ust. 2 dyrektywy o handlu elektronicznym został implementowany prawidłowo. Skutki naruszenia przez przedsiębiorcę zastrzeżonego w K.c. obowiązku stosowania mechanizmów dwustopniowego składania zamówienia/zawierania umowy mogą mieć charakter wyłącznie cywilnoprawny tj. w zależności od stanu faktycznego konkretnej sprawy może rodzić skutek w postaci nieważności czynności prawnej (patrz art. 58 K.c.), możliwości uchylenia się od skutków takiej czynności (np. art. 84 K.c.), lub inne przewidziane w K.c. Jednocześnie, wyłącznie cywilnoprawny wymóg stosowania dwustopniowego mechanizmu, niepoparty obowiązkiem nałożonym bezpośrednio w ustawie szczególnej, jaką jest ustawa o świadczeniu usług drogą elektroniczną, znacznie utrudnia organom administracji publicznej wyegzekwowanie stosowania przez usługodawców przedmiotowych mechanizmów w procedurze zawierania umów ze wszystkimi usługobiorcami. Propozycja zmiany zapisu art. 7 u.ś.u.d.e. ma na celu wyraźne doprecyzowanie, iż usługobiorca świadczący usługi drogą elektroniczną ma obowiązek stosować, wobec wszystkich usługobiorców mechanizmy i narzędzia pozwalające na weryfikację ewentualnych błędów jeszcze przed zawarciem umowy. Naruszenie takiego obowiązku rodziłoby nie tylko skutki cywilnoprawne, ale stanowiłoby również podstawę dla uznania działania (zaniechania) usługodawcy za zachowanie bezprawne, mogące skutkować sankcjami administracyjnymi. Analiza powyżej przytoczonych przepisów dyrektywy o handlu elektronicznym prowadzi do wniosku, iż taki właśnie był cel prawodawcy unijnego. Przyjęte rozwiązanie nie wymaga wprowadzenia zmian w innych przepisach ustawy o świadczeniu usług drogą elektroniczną, a zbieżność użytej terminologii z pojęciami, którymi posługuje się w tym zakresie Kodeks cywilny pozwoli na uniknięcie wątpliwości interpretacyjnych co do zakresu zastosowania omawianego przepisu. Dodatkowo wskazać należy, iż znakomita większość usługodawców oferujących swoje usługi w Internecie już w chwili obecnej stosuje co najmniej dwustopniowe mechanizmy i narzędzia składania zamówienia/zawierania umowy oraz informuje o tym swoich usługobiorców. W związku z powyższym wprowadzenie przedmiotowego rozwiązania nie będzie rodzić kosztów dostosowawczych wśród usługodawców działających w branży. Niemniej jednak, przyjęte rozwiązanie pozwoli wyegzekwować, w interesie usługobiorców, obowiązki ciężące na usługodawcach nierealizujących wymogów stawianych w tym zakresie przez Kodeks cywilny.

Wobec powyższego usługodawca zostaje zobowiązany do zapewnienia działania systemu teleinformatycznego, którym się posługuje, umożliwiając nieodpłatnie usługobiorcy:

1) w razie, gdy wymaga tego właściwość usługi:

a) korzystanie przez usługobiorcę z usługi świadczonej drogą elektroniczną, w sposób uniemożliwiający dostęp osób nieuprawnionych do treści przekazu składającego się na tę usługę, w szczególności przy wykorzystaniu technik kryptograficznych odpowiednich dla właściwości świadczonej usługi,

b) jednoznaczną identyfikację stron usługi świadczonej drogą elektroniczną oraz potwierdzenie faktu złożenia oświadczeń woli i ich treści, niezbędnych do zawarcia drogą elektroniczną umowy o świadczenie tej usługi, w szczególności przy wykorzystaniu bezpiecznego podpisu elektronicznego w rozumieniu ustawy z dnia 18 września 2001 r. o podpisie elektronicznym,

2) zakończenie, w każdej chwili, korzystania z usługi świadczonej drogą elektroniczną.

3) wykrywanie i korygowanie przed zawarciem umowy błędów we wprowadzanych danych.

Dokonano uzupełnienia ustawy o świadczeniu usług drogą elektroniczną przez dodanie przypomnienia o potrzebie dostosowania stron internetowych do potrzeb osób niepełnosprawnych. Zwraca się uwagę na powszechne niedostosowanie stron internetowych do potrzeb osób niepełnosprawnych, w szczególności osób niewidomych i słabowidzących, które nie mogą skorzystać ze świadczonych tą drogą usług lub z powodu nieprawidłowo skonstruowanych stron internetowych mogą być wprowadzone w błąd. Tym samym zapobiegając zjawisku wykluczenia cyfrowego tych osób, w nowelizacji ustawy o świadczeniu usług drogą elektroniczną znajduje się kierowane do usługodawcy zalecenie dostosowania stron internetowych do potrzeb osób niepełnosprawnych. Usługodawcy powinni w tym zakresie kierować się wytycznymi wypracowanymi przez konsorcjum W3C (*Word Wide Web Consortium*) w ramach inicjatywy dostępności do sieci WAI (*Web Accessibility Initiative*), zgodnie z wytycznymi WCAG 2.0. Zalecenie stosowania tych wytycznych znalazło się również w Komunikacie Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów - *Europejska Agenda Cyfrowa* [KOM(2010)245, działanie 2.6.2. Usługi cyfrowe sprzyjające włączeniu społecznemu, s. 30.].

Dodatkowo należy poszerzyć minimalny zakres zapisów regulaminu świadczenia usług drogą elektroniczną, uregulowanego w art. 8 ust. 3 u.ś.u.d.e., o postanowienia dotyczące odpowiedzialności z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania umowy.

Ponadto, jak pokazuje praktyka zmiany wymaga art. 9 u.ś.u.d.e., określający wymogi, jakie musi spełniać informacja handlowa, bowiem identyfikuje się szereg trudności z jego wykładnią i praktycznym zastosowaniem. Zmiana art. 9 ust. 1 u.ś.u.d.e. ma w zasadzie charakter techniczny i sprowadza się do potwierdzenia, iż na usługodawcy ciążyą określone obowiązki związane z informacją handlową. Aktualna redakcja art. 9 ust. 1 u.ś.u.d.e. może prowadzić do wniosku, iż wymogi zawarte w art. 9 u.ś.u.d.e. stanowią element definicji informacji handlowej, a co za tym idzie informacje nie spełniające tych wymogów nie są informacjami handlowymi, a tym samym mogą być wysyłane usługobiorcom bez wcześniejszego uzyskania zgody (art. 10 u.ś.u.d.e.). Powyższa zmiana jest wynikiem praktycznych problemów, jakie pojawiły się

podczas postępowań administracyjnych prowadzonych przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów. Zmiana w art. 9 ust. 2 pkt 1 u.ś.u.d.e. ma na celu zapewnienie usługobiorcy, który otrzymuje informację handlową, uzyskania danych o podmiocie, na którego zlecenie jest ona rozpowszechniana (jak to ma miejsce w chwili obecnej) lub o podmiocie, który bezpośrednio rozpowszechnia informacje handlowe lub w którego imieniu jest ona rozpowszechniana. Przykładem praktycznym, uzasadniającym potrzebę wprowadzenia powyższych zmian, jest sytuacja, kiedy jeden usługodawca promuje się poprzez konkurs czy loterię, których organizacją i prowadzeniem zajmuje się inny podmiot, który, na podstawie umowy zawartej pomiędzy usługodawcami, wysyła usługobiorcom informacje handlowe (w formie wiadomości e-mail lub sms/mms) zachęcające do wzięcia udziału w konkursie. Wiele nieprawidłowości stwierdzono w związku z wykorzystaniem numeracji Premium Rate w przypadku konkursów prowadzonych z wykorzystaniem wiadomości SMS i MMS. Przy próbie złożenia reklamacji dotyczących rachunku zawierającego opłaty za udział w loterii, klienci byli odsyłani do organizatora działającego na zlecenie usługodawcy. Zazwyczaj otrzymywali oni wówczas informację, że przedsiębiorca telekomunikacyjny nie jest organizatorem loterii i nie odpowiada za jej prawidłowe przeprowadzenie oraz ewentualne roszczenia uczestników. Informacja o podmiocie, który na zlecenie innego usługodawcy *de facto* prowadzi cały konkurs, jest informacją istotną, gdyż może mieć wpływ na podjęcie przez usługobiorcę decyzji o udziale w takim konkursie. Co więcej, niejednokrotnie to podmiot prowadzący konkurs (loterię), dysponujący zgodą usługobiorcy na otrzymywanie informacji handlowej, ma za zadanie przyjmowanie składanych przez usługobiorców oświadczeń o odwołaniu przedmiotowej zgody na mocy art. 4 ust. 1 pkt 2 u.ś.u.d.e. Brak wskazania w informacji handlowej podmiotu faktycznie organizującego promocję innego podmiotu, może więc negatywnie wpłynąć na możliwość korzystania przez usługobiorców z praw przysługujących na mocy ustawy, gdyż taka konstrukcja zmusza usługobiorcę do samodzielnego ustalania od jakiego podmiotu otrzymuje (być może niechciane) wiadomości e-mail lub sms/mms. Propozycja zmiany art. 9 u.ś.u.d.e. stanowi w zasadzie doprecyzowanie aktualnego brzmienia przepisu. W szczególności zagadnienie dotyczące warunków korzystania z działalności promocyjnej ma na celu doprecyzowanie budzącego wiele wątpliwości sformułowania: [...] *a także jednoznaczne określenie warunków niezbędnych do skorzystania z tych korzyści, o ile są one składnikiem oferty*, znajdującego się w aktualnie obowiązującym art. 9 ust. 2 pkt 2 u.ś.u.d.e. Celem przyjętych przepisów jest zapewnienie, że usługobiorca otrzyma wraz z informacją handlową rzetelną informację na temat charakteru proponowanego konkursu lub innej działalności promocyjnej, a jednocześnie uzyska co najmniej podstawowe informacje o warunkach, na jakich może skorzystać z promocji. Należy podkreślić, iż uzyskanie rzetelnej informacji o charakterze promocji (np. konkurs oparty na wiedzy, loteria, obniżka ceny) oraz o warunkach, jakie muszą być spełnione, aby uzyskać korzyści z takiej promocji płynące, może mieć dla przeciętnego usługobiorcy fundamentalne znaczenie przy podejmowaniu decyzji o wzięciu udziału w promocji. W praktyce coraz powszechniejsze stają się różne formy promocji, które poprzez wiadomości e-mail lub sms/mms zachęcają do wzięcia udziału w konkursie lub loterii promocyjnej, przy czym informacje przekazywane usługobiorcom są niejednokrotnie wybiórcze albo wręcz fałszywe, prowadząc wielu usługobiorców do błędnego przekonania, iż nagrodę już

wygrali, a odpowiedź na informację handlową ma jedynie na celu potwierdzenie jej odbioru. Niejednokrotnie, na podstawie informacji handlowej, nie można stwierdzić jaki charakter ma promocja: czy jest to np. konkurs oparty na wiedzy czy też inna procedura promocyjna. Niepokojące jest również zjawisko niepodawania informacji o miejscu w którym znajduje się pełny regulamin promocji, warunki świadczenia usługi lub cennik. Kolejnym elementem koniecznym do uregulowania jest obowiązek zamieszczania w informacji handlowej wskazówek niezbędnych przeciętnemu usługobiorcy do określenia, w jaki sposób może realizować przysługujące mu na mocy art. 4 ust. 1 pkt 2 u.ś.u.d.e prawo do odwołania zgody na otrzymywanie informacji handlowej. Praktyczne trudności w realizacji przysługującego z mocy ustawy prawa odwołania zgody są m.in. następstwem następujących czynników. Po pierwsze, w chwili obecnej zgoda na otrzymywanie informacji handlowej najczęściej przyjmuje postać generalnej klauzuli obejmującej nie tylko kontrahenta usługobiorcy ale również inne podmioty z nim współpracujące – na podstawie tak wyrażonej zgody usługobiorca może zacząć otrzymywać informacje handlowe od usługodawcy, z którym nigdy nie wchodził w żadne stosunki handlowe. Po drugie, jak już wskazano powyżej, informacje handlowe w chwili obecnej nie identyfikują podmiotu, który na zlecenie innego usługodawcy prowadząc działalność promocyjną, wysyła informacje handlowe i dysponuje zgodą usługobiorcy – brak informacji o tym komu i jak wysłać oświadczenie o braku zgody na otrzymywanie informacji handlowej czyni uprawnienie usługobiorców iluzorycznym. W związku z powyższym informacja handlowa powinna obowiązkowo zawierać wskazanie w jaki sposób zgoda może zostać odwołana, co sprawi, iż wynikające z ustawy uprawnienie usługobiorcy będzie mogło być realizowane w praktyce. Biorąc pod uwagę, iż wymóg uzyskania zgody dotyczy jedynie informacji handlowej skierowanej do oznaczonych odbiorców (art. 10 ust. 1 i 2 w zw. z art. 4 u.ś.u.d.e.), a więc nie dotyczy informacji handlowej skierowanej *ad incertas personas* (np. banery reklamowe na stronach internetowych), ustawa wprowadza obowiązek poinformowania o sposobie odwołania zgody jedynie w odniesieniu do informacji handlowej skierowanej do oznaczonego odbiorcy.

W kontekście przewidzianych w art. 9 u.ś.u.d.e. wymogów informacyjnych należy zauważyć, że ilość informacji, które można przekazać odbiorcy w informacji handlowej jest zdeterminowana w dużym stopniu przez specyfikę środka komunikowania się z usługobiorcami. Przykładowo, ze względu na uwarunkowania techniczne jedna wiadomość sms może zawierać mniejszą ilość informacji niż wiadomość e-mail lub mms, co musi być uwzględnione przez prawodawcę konstruującego regulacje prawne. W związku z powyższym propozycja nowego zapisu art. 9 u.ś.u.d.e. zawiera odesłanie do ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym (Dz. U. Nr 171, poz. 1206), która to ustawa przy ocenie, czy doszło do pominięcia informacji wymaganych przez przepisy prawa, nakazuje brać pod uwagę ograniczenia przestrzenne lub czasowe wynikające ze specyfiki środka komunikowania się z usługobiorcami oraz wszystkie środki podjęte przez usługodawcę w celu udostępnienia informacji usługobiorcom w inny sposób – art. 6 ust. 6 ww. ustawy. Przyjęcie takiej koncepcji pozwala na elastyczne dostosowanie wymogów informacyjnych, które musi zawierać art. 9 u.ś.u.d.e., do specyfiki środka komunikacji. Warto zaznaczyć, iż propozycja nowego brzmienia art. 9 u.ś.u.d.e jest zgodna z przepisami dyrektywy 2000/31/WE, której art. 6 stanowi: [...] *Państwa Członkowskie zapewniają, żeby informacje handlowe, które stanowią część usługi*

społeczeństwa informacyjnego lub które stanowią taką usługę, spełniały co najmniej następujące warunki: [...], a więc wyraźnie wskazuje na minimalny zakres harmonizacji wymogów stawianych informacji handlowej.

Mając powyższe na uwadze przyjęto regulację, zgodnie z którą podmiot rozpowszechniający informację handlową jest obowiązany wyraźnie wyodrębnić informację handlową i oznaczyć ją w sposób niebudzący wątpliwości, że jest to informacja handlowa. Dodatkowo przepis wskazuje elementy, które powinna zawierać informacja handlowa:

- oznaczenie podmiotu rozpowszechniającego informację handlową lub na którego zlecenie lub w którego imieniu jest ona rozpowszechniana, oraz jego adresy elektroniczne,
- wyraźny opis form działalności promocyjnej, w szczególności czy konkurs jest oparty na wiedzy, czy też dotyczy go inna procedura promocyjna, wskazanie miejsca, w którym jest dostępny regulamin promocji, warunki świadczenia usługi lub cennik, opis obniżek cen, nieodpłatnych świadczeń pieniężnych lub rzeczowych i innych korzyści związanych z promowanym towarem lub usługą, a także jednoznaczne określenie warunków niezbędnych do skorzystania z tych korzyści, o ile są one składnikiem oferty ,
- wszelkie informacje, które mogą mieć wpływ na określenie zakresu odpowiedzialności stron, w szczególności ostrzeżenia i zastrzeżenia.
- informacje o sposobie nieodpłatnego odwołania zgody na otrzymywanie informacji handlowej w przypadku informacji handlowej skierowanej za pomocą środków komunikacji elektronicznej do oznaczonego odbiorcy .

Dyrektywa 2000/31/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 8 czerwca 2000 r. nie wskazuje szczegółowych zasad funkcjonowania grup zawodowych oraz nie narzuca w tym względzie gotowych rozwiązań. Wykonujący zawody regulowane, którzy zdecydują się skorzystać z uprawnień wynikających z art. 8 dyrektywy, będą zobowiązani do ustanowienia standardów regulacyjnych wykonywania zawodu, o ile ich nie posiadają. Wskazać należy, że prawodawca unijny nie ustala szczegółowych zasad funkcjonowania grup zawodowych i nie narzuca w tym względzie rozwiązań. Nie mniej jednak, w ramach obowiązków informacyjnych będą oni zobowiązani zapewnić usługobiorcy dostęp do aktualnej informacji o stosowanych zasadach etyki zawodowej. Mając jednak na uwadze, że art. 6 u.ś.u.d.e. w odróżnieniu od regulacji zawartej w art. 5 u.ś.u.d.e. nie wymaga dostępu bezpośredniego do tych informacji, o których mowa w tym przepisie, usługodawca ma możliwość ich doręczenia drogą elektroniczną ogólnodostępną. Dla spełnienia tego obowiązku przez usługodawcę, w odróżnieniu od zamieszczenia go w art. 5 u.ś.u.d.e., wystarczy zatem stworzenie na żądanie usługobiorcy warunków do samodzielnego zapoznania się z informacjami wymienionymi w art. 6 u.ś.u.d.e., przy wykorzystaniu mechanizmu przekazywania informacji wybranego przez usługodawcę, bez konieczności zagwarantowania dostępu bezpośredniego. W związku z powyższym w art. 6 dodano pkt 3 u.ś.u.d.e. wskazujący na konieczność udostępnienia aktualnej informacji o istnieniu właściwych dla danego zawodu zasad etyki zawodowej oraz o sposobie dostępu do tych zasad. Konsekwencją powyższej zmiany jest usunięcie art. 5 ust. 5 pkt 5 u.ś.u.d.e., gdyż treści określone w tym punkcie zostały zamieszczone w art. 6 pkt 3 u.ś.u.d.e.

Ponadto dodano do ustawy o świadczeniu usług drogą elektroniczną nową regulację (art. 10a i 10b u.ś.u.d.e.), która implementuje art. 8 ust. 1 dyrektywy 2000/31/WE, zgodnie z którym Państwa Członkowskie mają obowiązek zapewnić możliwość używania informacji handlowej przez przedstawicieli zawodów regulowanych pod warunkiem zgodności z zasadami wykonywania zawodu dotyczącymi w szczególności niezależności, godności i prestiżu zawodu, tajemnicy zawodowej i rzetelności wobec klientów i innych przedstawicieli zawodu. Mając powyższe na uwadze wskazano, że wykonujący zawody regulowane mogą przekazywać informacje handlowe środkami komunikacji elektronicznej zgodnie z zasadami wynikającymi z przepisów prawa oraz etyki zawodowej, w sposób odpowiadający charakterowi danego zawodu, biorąc pod uwagę w szczególności niezależność, godność i uczciwość zawodową, a także ochronę tajemnicy zawodowej.

Obowiązki przedsiębiorców w zakresie udzielania informacji są regulowane różnymi ustawami. Wskazać należy, że obowiązki informacyjne wynikające z ustawy o świadczeniu usług drogą elektroniczną nie naruszają oraz nie wyłączają obowiązków informacyjnych wynikających z ustaw szczegółowych.

W rozdziale 3 (art. 12-14) u.ś.u.d.e. zostały uregulowane zagadnienia dotyczące wyłączenia odpowiedzialności (zarówno o charakterze cywilnym, jak i karnym oraz administracyjnym) usługodawcy z tytułu świadczenia usług drogą elektroniczną, które są odpowiednikiem postanowień art. 12-14 dyrektywy o handlu elektronicznym. Adresatami wskazanych przepisów są usługodawcy będący pośrednikami w przekazywaniu danych, w tym usługodawcy przechowujący dane.

Pierwsza zmiana w tym rozdziale dotyczy doprecyzowania art. 12 ust. 2 u.ś.u.d.e., który w dotychczasowym brzmieniu stanowił: Wyłączenie odpowiedzialności, o którym mowa w ust. 1, obejmuje **także** automatyczne i krótkotrwale pośrednie przechowywanie transmitowanych danych, jeżeli działanie to ma wyłącznie na celu przeprowadzenie transmisji, a dane nie są przechowywane dłużej, niż jest to w zwykłych warunkach konieczne dla zrealizowania transmisji. Użycie w tym przepisie słowa „także” może sugerować, iż ust. 2 reguluje przesłanki wyłączenia odpowiedzialności innych, dodatkowych w stosunku do ust. 1 dostawców usług, podczas gdy z art. 12 ust. 2 dyrektywy o handlu elektronicznym w sposób jednoznaczny wynika, iż chodzi tu jedynie o doprecyzowanie jakie usługi mogą składać się na świadczone drogą elektroniczną usługi transmisji w sieci telekomunikacyjnej danych przekazywanych przez odbiorcę usługi lub zapewnienia dostępu do sieci telekomunikacyjnej.

Zmiany dotyczące art. 14 ust. 1 u.ś.u.d.e. eliminują wątpliwości interpretacyjne w zakresie odpowiedzialności dostawcy usług *hostingowych*, a w przypadku wiarygodnej wiadomości wprowadzają nową procedurę zgłaszania i uniemożliwiania dostępu do bezprawnych danych ~~lub do informacji pozwalających na zlokalizowanie bezprawnych danych~~ (nowy rozdział 3a). Odesłanie do rozdziału 3a powoduje, iż zbędna staje się regulacja przewidziana w art. 14 ust. 3 u.ś.u.d.e., którą w związku z powyższym należy uchylić.

Jedną z podstawowych zmian wprowadzanych w art. 14 u.ś.u.d.e. w zakresie odpowiedzialności dostawcy usług hostingowych, jest uzupełnienie przepisu o kryterium

wskazane w art. 14 ust. 1 lit. a) dyrektywy o handlu elektronicznym. Zgodnie z tym przepisem dostawca usług nie ponosi odpowiedzialności za cudze bezprawne treści, jeżeli usługodawca nie ma wiarygodnych wiadomości o bezprawnym charakterze działalności lub informacji, a w odniesieniu do roszczeń odszkodowawczych — nie wie o stanie faktycznym lub okolicznościach, które w sposób oczywisty świadczą o tej bezprawności. Dotychczas art. 14 ustawy o świadczeniu usług drogą elektroniczną nie uwzględniał kryterium braku wiedzy o stanie faktycznym lub okolicznościach, które w sposób oczywisty świadczą o bezprawności. Celem uzupełnienia implementacji przepisów dyrektywy ustawa zakłada, że jednym z dwóch warunków wyłączenia odpowiedzialności dostawcy usług hostingowych za cudze, bezprawne treści będzie brak wiedzy dostawcy usług o bezprawnym charakterze danych oraz brak wiedzy o faktach lub okolicznościach, które w sposób oczywisty świadczą o bezprawnym charakterze danych lub związanej z nimi działalności.

~~Ponadto poszerzono katalog wyłączeń o sytuacje „pośredniczenia” w dostępie do cudzych danych poprzez zamieszczanie odesłań do zasobów sieciowych, na których znajdują się te treści (usługa dostarczania tzw. linków do danych). Wyłączenie odpowiedzialności dostawcy usługi publicznie udostępniającego informacje pozwalające na zlokalizowanie konkretnych zasobów systemu teleinformatycznego, w których znajdują się dane usługobiorcy (tzw. linki, nowy art. 14a), będzie następowało na zasadach analogicznych do przesłanek wyłączenia odpowiedzialności dostawcy usługi *hostingu*, z zastosowaniem procedury przewidzianej w nowym rozdziale 3a.~~

W przypadku wiarygodnej wiadomości przepisy wyłączające odpowiedzialność odszkodowawczą dostawcy usługi *hostingu* ~~lub linków~~ względem usługobiorcy zostały uwzględnione w nowym rozdziale 3a. Natomiast analogiczne przepisy, znajdujące zastosowania w przypadku urzędowego zawiadomienia, zostały przewidziane ~~odpowiednio~~ w art. 14 ust. 2 ~~oraz 14a ust. 2 ustawy~~. Należy podkreślić, iż wspomniane przepisy zostały uzupełnione o nieobecny do tej pory obowiązek dostawcy usługi poinformowania usługobiorcy o fakcie i przyczynie uniemożliwienia dostępu do danych ~~lub do informacji pozwalających na zlokalizowanie danych~~, jeżeli uniemożliwienie dostępu jest następstwem urzędowego zawiadomienia. Celem tej regulacji jest zapewnienie usługobiorcy, w przypadku wszczęcia procedury na podstawie urzędowego zawiadomienia, co najmniej minimum informacji w stosunku do informacji, jaką może otrzymać usługobiorca w przypadku procedury wszczętej na podstawie wiarygodnej wiadomości.

~~Należy zauważyć, że przepis art. 14a nie jest implementacją art. 12-14 dyrektywy o handlu elektronicznym, nie oznacza to jednak sprzeczności z europejskimi regulacjami. Już w pierwszym raporcie dotyczącym implementacji dyrektywy o handlu elektronicznym z dnia 21 listopada 2003 r. (COM(2003) 702 final, strona 13) Komisja Europejska wyraźnie wskazała, że zachęca państwa członkowskie do dalszego rozwijania prawa pozwalającego zapewnić bezpieczeństwo podmiotów świadczących usługi społeczeństwa informacyjnego. W dokumencie z dnia 12 października 2007 r. „Analiza odpowiedzialności pośredniczących dostawców usług społeczeństwa informacyjnego” (Study on the liability of internet intermediaries, MARKT/2006/09/E, str. 17), sporządzonej na zlecenie Komisji Europejskiej wskazano wręcz — po zbadaniu przepisów stosowanych w państwach członkowskich — że zasady odpowiedzialności~~

dostawców usług narzędzi lokalizacyjnych, powinny zostać zharmonizowane na poziomie europejskim. Wskazując na przesłanki przemawiające za określeniem zasad takiej odpowiedzialności w prawie polskim należy przede wszystkim zwrócić uwagę na fakt, że narzędzia lokalizacji informacji w niepodważalny sposób stanowią kluczowy element pozwalający na korzystanie z usług społeczeństwa informacyjnego. Jednocześnie w prawie polskim brak jest zasad pozwalających określić, w jakiej sytuacji dostawcy tego typu narzędzi odpowiadają za cudze treści, do których następuje odesłanie. Potwierdzeniem tego faktu, jest wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 20 lipca 2004 r., w którym sąd uznał odpowiedzialność za dane osoby, która zapewniała tzw. „głęboki link” do tych danych. Również w innych krajach europejskich wskazywano, że wyłączenia odpowiedzialności wskazane w dyrektywie o handlu elektronicznym i implementowane do prawa krajowego nie obejmują swoim zakresem *hiperłączy* i narzędzi wyszukiwawczych (tak: Niemiecki Federalny Trybunał Sprawiedliwości w sprawie *Schoener Werter* oraz holenderski sąd I instancji w sprawie *TechnoDesign v. Stichting Brein*). Wskazuje się zatem na poziomie wspólnotowym na brak jednolitej regulacji i określenia zasad odpowiedzialności z tytułu takich usług.

Zgodnie z pkt 42 Preambuły Dyrektywy 2000/31/WE wyłączenia w dziedzinie odpowiedzialności tzw. *Intermediary Service Providers* ustanowione we wskazanej dyrektywie obejmują przypadki, w których działalność podmiotu świadczącego usługi społeczeństwa informacyjnego jest ograniczona do technicznego procesu obsługi i udzielania dostępu do sieci komunikacyjnej, w której informacje udostępniane przez osoby trzecie są przekazywane lub przechowywane czasowo, w celu poprawienia skuteczności przekazu. Do usług takich należy zaliczyć m.in. usługi odsyłania (linki). W zakresie art. 14a ustawy (usługa *hiperłączy/linków*) wskazano, że wyłączenie odpowiedzialności dotyczy podawania informacji o konkretnych zasobach systemu teleinformatycznego. Regulacja ta obejmuje zarówno przypadki podawania adresów stron jak również podawania *hiperłączy*. Ponadto, ze względu na konieczność uregulowania kwestii prywatnego przekazywania odnośników do stron internetowych, w tym za pośrednictwem poczty elektronicznej wskazuje się, iż wyłączenie odpowiedzialności dotyczy „publicznego” rozpowszechniania odnośników do stron internetowych. Nowa regulacja art. 14a ustawy wyraźnie wskazuje, iż wyłączenie odpowiedzialności dotyczy usługobiorey, który publicznie udostępnia informacje pozwalające na zlokalizowanie konkretnych zasobów systemu teleinformatycznego, w którym przechowywane są dane jego usługobiorey. Zatem przepis odnosi się do sytuacji, w których dostawcę usługi łączy z usługobiorcą umowa, zawarta w sposób wyraźny lub dorozumiany, odpłatna albo nieodpłatna, na podstawie której usługodawca zamieszcza w swoich zasobach odesłania do danych usługobiorey. Taka relacja usługodawcy i usługobiorey zakłada, iż ten pierwszy posiada co najmniej informacje pozwalające na skontaktowanie się z usługobiorcą, co jest z kolei niezbędne do zastosowania procedury, o której mowa w rozdziale 3a ustawy, wymagającej od usługodawcy powiadomienia usługobiorey o otrzymaniu wiarygodnej wiadomości wniesionej przez zgłaszającego.

W tym miejscu należy podkreślić, iż warunkiem wyłączenia odpowiedzialności zarówno dostawcy usług *hostingowych* (art. 14) jak i usług *hiperłączy linków* (art. 14a) jest w pierwszej kolejności brak wiedzy o bezprawnym charakterze danych lub związanej z nimi działalności oraz

~~o faktach lub okolicznościach, które w sposób oczywisty świadczą o bezprawnym charakterze danych lub związanej z nimi działalności. Zatem z tak skonstruowanego wyłączenia odpowiedzialności nie będą mogli skorzystać ci dostawcy usług, którym można wykazać, iż wiedzieli o bezprawnym charakterze danych przez siebie przechowywanych (*hosting*) lub do których następowało odesłanie (*linki*). Przedmiotowa regulacja ma zapewnić, iż nie będą zwolnione z odpowiedzialności za bezprawne dane podmioty, które np. w sposób celowy i świadomy konstruują katalogi odesłań (*linków*), prowadzących wyłącznie lub w przeważającej mierze do zasobów, w których znajdują się bezprawne dane lub które w sposób celowy i świadomy tworzą serwisy z myślą o przechowywaniu wyłącznie lub w przeważającej mierze danych bezprawnych. Drugim warunkiem wyłączenia odpowiedzialności dostawcy usług *hostingowych* (art. 14) jak i usług *hiperłączy/linków* (art. 14a) jest uniemożliwienie dostępu do danych (*hosting*) lub uniemożliwienie dostępu do informacji pozwalających na zlokalizowanie danych (*hiperłącza/linki*) w przypadku wniesienia urzędowego zawiadomienia lub wiarygodnej wiadomości. Innymi słowy, z wyłączenia odpowiedzialności nie będą mogli skorzystać dostawcy usług, którzy:~~

~~nie uniemożliwili dostępu do danych lub informacji po otrzymaniu urzędowego zawiadomienia albo wiarygodnej wiadomości;~~

~~albo którym można udowodnić, iż o bezprawności danych wiedzieli jeszcze przed otrzymaniem wiarygodnej wiadomości albo urzędowego zawiadomienia, nawet jeżeli po otrzymaniu urzędowego zawiadomienia albo wiarygodnej wiadomości uniemożliwili dostęp do danych lub informacji.~~

~~Z uwagi na liczne uwagi i wątpliwości zgłaszane w toku prac nad ustawą, dotyczące wpływu przepisów rozdziału 3 i 3a ustawy o świadczeniu usług drogą elektroniczną na skuteczność egzekwowania praw w Internecie, w szczególności na skuteczność ochrony praw autorskich w odniesieniu do usługi *hostingu* oraz usługi udostępniania informacji pozwalających na zlokalizowanie konkretnych zasobów systemu teleinformatycznego (art. 14 i 14a ustawy), wyjaśnienia wymaga wzajemna relacja tych dwóch regulacji. W pierwszej kolejności należy zauważyć, iż przepisy ustawy udoskonalają już funkcjonującą regulację oraz wprowadzają nowe przesłanki wyłączenia odpowiedzialności tzw. *Intermediary Service Providers*, a więc podmiotów, które co do zasady jedynie pośredniczą w wymianie informacji (danych, treści) pomiędzy dostawcą takiej informacji a jej odbiorcą. Zgodnie z brzmieniem przepisów dyrektywy o handlu elektronicznym na poziomie UE dostrzeżono potrzebę wprowadzenia przepisów wyłączających odpowiedzialność dostawców tego typu usług pośredniczących, jako jeden z warunków koniecznych dla dynamicznego rozwoju innowacyjnych usług elektronicznych. Z takich „bezpiecznych przystani” mogą zgodnie z dyrektywą korzystać jedynie podmioty, które spełnią określone przesłanki, uzasadniające zastosowanie takiego wyłączenia. Z uwagi na specyfikę i charakter poszczególnych usług objętych wyłączeniem, przesłanki wyłączenia odpowiedzialności są różne dla usługi zwykłego przekazu (art. 12), usługi *cachingu* (art. 13), usługi *hostingu* (art. 14) oraz usługi odesłań (art. 14a). W każdym z tych przypadków przesłanki są tak skonstruowane, aby z jednej strony uwzględnić przedmiot oraz techniczny aspekt usługi, a jednocześnie wykluczyć możliwość korzystania z wyłączeń odpowiedzialności przez~~

usługodawców świadomie naruszających prawo lub pomagających usługobiorcom w działalności naruszającej prawo. Z uwagi na obawy związane z usługą *hostingu* (art. 14) oraz usługą odesłań (art. 14a) należy jeszcze raz podkreślić, iż zgodnie z przyjętymi regulacjami z wyłączenia odpowiedzialności będą mogli skorzystać jedynie ci usługodawcy, którzy:

- po wniesieniu urzędowego zawiadomienia lub wiarygodnej wiadomości uniemożliwią dostęp do danych lub informacji
- oraz którym nie będzie można udowodnić, iż o bezprawnym charakterze danych lub związanej z nimi działalności wiedzieli.

Obie wyżej wymienione przesłanki muszą być spełnione łącznie. Nie skorzystają zatem z ochrony „bezpiecznej przystani” dostawcy usług, którzy prowadzą serwisy, na których za ich wiedzą i zgodą zamieszczane są treści bezprawne.

Należy również podkreślić, iż kompleks regulacji rozdziału 3 i 3a ustawy o świadczeniu usług drogą elektroniczną nie stanowi —wbrew wielu obiegowym opiniom— przepisów, które przesadzają o odpowiedzialności za bezprawne dane zamieszczone w sieci Internet. Przepisy owe stanowią o tym, kiedy dostawca określonej usługi odpowiedzialności za dane nie ponosi, co nie oznacza automatycznie, że w pozostałych przypadkach dostawca usługi taką odpowiedzialność ponosi. Innymi słowy, to czy dane zachowanie dostawcy usługi mogłoby pociągać jego odpowiedzialność cywilną, karną lub administracyjną nie jest przedmiotem regulacji rozdziału 3 i 3a ustawy o świadczeniu usług drogą elektroniczną —to czy dostawca usługi w danych okolicznościach może być pociągnięty do odpowiedzialności wynika z materialnych i procesowych przepisów prawa cywilnego, karnego lub administracyjnego oraz stanu faktycznego danej sprawy. Ową różnicę doskonale obrazuje przykład dostawcy usług *hostingowych*, który po otrzymaniu wiarygodnej wiadomości uniemożliwi dostęp do danych, a po otrzymaniu sprzeciwu pozostawi dane niedostępnymi (art. 14 ust. 1 pkt 1 lit. b ustawy) —w takim przypadku jego odpowiedzialność jest wyłączona (pod warunkiem spełnienia również drugiej przesłanki, tj. brak wiedzy o bezprawnym charakterze danych). Z drugiej strony, uwzględnienie przez tego samego dostawcę usługi sprzeciwu oraz przywrócenie dostępu do danych (art. 15f ust. 1 pkt 1 ustawy) nie oznacza automatycznie, iż taki dostawca usługi będzie ponosił odpowiedzialność za przechowywanie tych danych. W takim przypadku odpowiedzialność dostawcy usługi lub jej brak będzie zależał od tego, czy regulacje prawa cywilnego, karnego lub administracyjnego oraz okoliczności danej sprawy pozwalają uznać przechowywanie określonych danych przez usługodawcę za naruszenie prawa pociągające określone skutki prawne (sanckje). Biorąc powyższe pod uwagę, oraz mając na względzie problemy związane z ochroną praw autorskich w Internecie, należy zauważyć, iż ustawa o świadczeniu usług drogą elektroniczną nie jest aktem prawnym właściwym do regulowania zasad odpowiedzialności i egzekwowania naruszeń praw własności intelektualnej w Internecie.

W tym miejscu należy podkreślić, iż art. 14 ust. 1 lit b. dyrektywy o handlu elektronicznym przewiduje, że odpowiedzialność dostawcy usług *hostingowych* będzie wyłączona, jeżeli usługodawca podejmie niezwłocznie odpowiednie działania w celu usunięcia lub uniemożliwienia dostępu do informacji, zarówno wtedy, gdy o bezprawnym charakterze

danych „zostanie powiadomiony”, jak również wtedy, gdy w inny sposób „uzyska takie wiadomości”. Obowiązujący przed niniejszą nowelizacją art. 14 ust. 1 ustawy o świadczeniu usług drogą elektroniczną spełnia wymagania przewidziane w dyrektywie, stanowiąc, że warunkiem wyłączenia odpowiedzialności dostawcy usług *hostingowych* jest uniemożliwienie dostępu do danych po uzyskaniu urzędowego zawiadomienia lub „uzyskania wiarygodnej wiadomości o bezprawnym charakterze danych lub związanej z nimi działalności”. W stanie prawnym przed niniejszą nowelizacją wiarygodna wiadomość nie była zdefiniowana, co pozwalało na jej szerokie rozumienie, obejmujące zarówno rozmaite formy powiadomienia dostawcy usługi jak również wszelkie inne sytuacje, w których dostawca usługi uzyskiwał informacje o bezprawnym charakterze danych, obejmujące np. samodzielne uzyskanie przedmiotowej wiedzy przez usługodawcę. Niniejszą ustawą wiarygodna wiadomość została zdefiniowana w taki sposób, iż obejmuje ona jedynie powiadomienia przesyłane usługodawcy przez zgłaszającego, a tym samym w pojęciu wiarygodnej wiadomości przestaje mieścić się sytuacja uzyskania takiej wiedzy w sposób inny aniżeli za pośrednictwem powiadomienia. W związku z powyższym, celem zapewnienia zgodności z dyrektywą o handlu elektronicznym, w art. 14 dodano ust. 1a, w którym przewidziano, że wyłączeniem odpowiedzialności będzie objęty również taki dostawca usług *hostingowych*, który nie posiada wiedzy o bezprawnym charakterze danych, a dostęp do danych uniemożliwi po uzyskaniu wiarygodnych informacji o bezprawnym charakterze danych w dowolny sposób inny aniżeli za pośrednictwem urzędowego zawiadomienia lub wiarygodnej wiadomości. W takiej sytuacji decyzja o uniemożliwieniu dostępu do danych jest podyktowana wyłączenia własną wiedzą i oceną dostawcy usługi, a nie jak w przypadku wiarygodnej wiadomości wiedzą i oceną zgłaszającego, a tym samym nie ma potrzeby stosowania w tym przypadku procedury zgłaszania i uniemożliwiania dostępu do bezprawnych danych lub do informacji pozwalających na zlokalizowanie bezprawnych danych, przewidzianej w rozdziale 3a. ~~Analogiczne rozwiązanie zostało przewidziane w art. 14a ust. 2 w stosunku do wyłączenia odpowiedzialności dostawcy usługi odesłań (linków).~~

~~Podkreślenia wymaga fakt, iż zagadnienia wyłączenia odpowiedzialności usługodawców z tytułu świadczenia usług drogą elektroniczną określone w rozdziale trzecim ustawy o świadczeniu usług drogą elektroniczną znajdują zastosowanie w życiu codziennym. Doktryna wskazuje jednak, że w tym zakresie istnieje luka prawna, która wymaga uzupełnienia, a mianowicie przepisy ustawy o świadczeniu usług drogą elektroniczną nie zawierają regulacji dotyczących wyłączenia odpowiedzialności w przypadku świadczenia drogą elektroniczną usług polegających na dostarczaniu odnośników do stron internetowych. W tym miejscu należy pamiętać o wyroku Trybunału Sprawiedliwości UE z dnia 23 marca 2010 r. w sprawach połączonych C-236/08 i C-238/08.~~

~~Wprowadzenie nowych regulacji w zakresie wyłączenia odpowiedzialności usługodawców spowodowało konieczność odpowiedniego dostosowania brzmienia art. 15 u.ś.u.d.e., w celu objęcia nim również podmiotów świadczących usługi publicznego udostępniania informacji pozwalających na zlokalizowanie konkretnych zasobów systemu teleinformatycznego.~~

Procedura zgłaszania i uniemożliwiania dostępu do bezprawnych danych lub informacji pozwalających na zlokalizowanie bezprawnych danych została pominięta w ramach prac nad Dyrektywą 2000/31/WE, pozostawiając dookreślenie formalności dotyczących tej procedury Państwom Członkowskim, z których zadania tego podjęła się np. Finlandia, która zastosowała w pełni procedurę *notice and takedown* w *Act on provision of information society services (458/2002)*. Procedura nie dotyczy naruszenia dóbr osobistych lub innych praw niż autorskie oraz pokrewne. Ponadto Rząd Fiński zdecydował, że powiadomienie może pochodzić zarówno od posiadacza praw autorskich lub praw pokrewnych, jak i od jego reprezentanta. W Finlandii brak informacji dotyczącej nazwiska oraz danych kontaktowych zawiadamiającego powoduje, iż powiadomienie jest nieważne. Szczególną uwagę zwrócić należy, iż opisana w Finlandii procedura *notice and takedown* przewiduje uzupełnienie braków powiadomienia. Ponadto, naruszciciel ma 14 dni od otrzymania powiadomienia na przedstawienie swoich zarzutów bezpośrednio zawiadamiającemu, przesyłając ich kopię usługodawcy. Osoba, która przekazała fałszywe informacje czy to w powiadomieniu czy w zarzutach odpowiada za powstałą szkodę. Jakkolwiek nie jest odpowiedzialny albo odpowiada w ograniczonym zakresie jeśli zawiadamiający posiadał uzasadnione podstawy, aby przypuszczać, że jego informacje są prawdziwe albo zafałszowane informacje są mniejszej wagi.

W Wielkiej Brytanii postanowienia dyrektywy 2000/31/WE zostały implementowane w *Electronic Commerce Regulations* z 2002 r. Akt ten zawiera otwartą listę czynników, które są istotne dla sądu przy ocenie czy nastąpiło prawidłowe powiadomienie usługodawcy tzn. czy został on poinformowany w taki sposób, że powstał po jego stronie stan faktycznej wiedzy o bezprawnym charakterze przechowywanych treści. Sąd może wziąć pod uwagę, czy usługodawca otrzymał powiadomienie na adres, który jest zobowiązany podać jako adres kontaktowy, czy powiadomienie zawiera imię i nazwisko oraz adres zawiadamiającego, czy zostały podane szczegółowe informacje umożliwiające zlokalizowanie spornych treści oraz szczegółowe informacje o charakterze bezprawności spornych treści ze wskazaniem na czym ta bezprawność polegała. *Electronic Commerce Regulations* nie zawiera wyłączeń odpowiedzialności usługodawcy względem usługobiorcy w przypadku niezasadnego zablokowania treści po otrzymaniu zawiadomienia o ich bezprawnym charakterze.

Postanowienia dyrektywy 2000/31/WE zostały wdrożone również do włoskiego porządku prawnego w *Decreto Legislativo* z 2003 r. Zgodnie z tym aktem obowiązek podjęcia przez usługodawcę stosownych działań dotyczących informacji o charakterze bezprawnym został uzależniony od uzyskania zawiadomienia od kompetentnego w tym zakresie organu. Zatem wyłączona jest odpowiedzialność usługodawcy za przechowywane treści w przypadku braku jego wiedzy co do bezprawności danych, zaś po otrzymaniu takiej informacji w przypadku ich usunięcia albo zablokowania dostępu do nich.

Francuski ustawodawca wprowadził regulację, zgodnie z którą domniemanie wiedzy o bezprawnym charakterze informacji powstaje w przypadku otrzymania przez usługodawcę wiadomości, która spełnia, określone w prawie krajowym warunki. Wiadomość ta, aby mogła być uznana za tzw. „wiarygodną” musi zawierać: datę dokonania zawiadomienia, informacje

identyfikujące wnoszącego wiadomość, podanie lokalizacji bezprawnych treści oraz uzasadnienia żądania zablokowania treści uznanych przez wnoszącego wiadomość za nielegalne.

Procedura uniemożliwiania dostępu została również ujęta w przepisach prawnych krajów spoza Unii Europejskiej. W amerykańskiej ustawie z 1998 r. *Digital Millenium Copyright Act* (DMCA) otrzymała nazwę *notice and takedown*. DMCA określa jakie czynności powinny zostać wykonane, aby doprowadzić do uniemożliwiania dostępu do informacji naruszających prawo. Wprawdzie przedstawiona w DMCA procedura wyłączenia odpowiedzialności dostawców usług elektronicznych (np. administratora treści wprowadzanych na witrynę/strony internetowe) odnosi się jedynie do utworów chronionych prawem autorskim, jednak nie ma wątpliwości, że może ona mieć zastosowanie niezależnie od rodzaju naruszanych praw i z uwagi na ciekawe rozwiązania może stanowić wskazówkę dla wpisania podobnych rozwiązań do ustawy o świadczeniu usług drogą elektroniczną. Warunkiem ponoszenia odpowiedzialności przez usługodawcę za bezprawne treści jest posiadanie przez niego wiedzy o tym naruszeniu, które jest możliwe na skutek powiadomienia usługodawcy, które powinno zawierać: własnoręczny lub cyfrowy podpis właściciela praw autorskich, opis utworu, którego dotyczy naruszenie, opis materiału, który narusza prawa autorskie do utworu w sposób umożliwiający jego odnalezienie, informacje umożliwiające kontakt z dokonującym zgłoszenie oraz oświadczenia o pozostawaniu w dobrej wierze co do tego, iż opisany materiał nie został umieszczony przez uprawnionego, ani za jego zgodą, ani w zgodzie z obowiązującym prawem oraz składana informacja jest prawidłowa, a także oświadczenie, pod groźbą kary za krzywoprzysięstwo, że składający zawiadomienie jest umocowany do działania w imieniu uprawnionego. DMCA dopuszcza w pewnych sytuacjach procedurę uzupełnienia informacji zawartych w zawiadomieniu. W sytuacji, gdy zgłoszenie spełnia wszystkie wymagania, usługodawca obowiązany jest zawiadomić potencjalnego naruszcyciela, czyli osobę, która umieściła sporny utwór w sieci o otrzymaniu zawiadomienia i usunięciu utworu. Naruszcyciel ma możliwość złożenia zarzutów, które również muszą spełnić określone wymagania. Jeśli usługodawca prawidłowo i niezwłocznie poinformował właściciela strony, do której uniemożliwiono dostępu o otrzymaniu zawiadomienia, a jednocześnie nie otrzymał od niego zarzutów, to jest on zwolniony z odpowiedzialności. W przypadku otrzymania prawidłowo sformułowanych zarzutów, usługodawca powinien przesłać ich kopię podmiotowi dokonującemu zgłoszenia z zastrzeżeniem, że strona zostanie ponownie aktywowana po upływie 10 dni roboczych, nie później niż w ciągu 14 dni, chyba że usługodawca otrzyma zawiadomienie, że zgłaszający wszczął odpowiednie postępowanie, mające na celu wydanie przez sąd nakazu uniemożliwienia dostępu do strony przez usługodawcę.

Praktyka wskazuje, że odpowiedzialność administratora treści wprowadzanych na witrynę/strony internetowe jest coraz większym problemem, co wynika z działań i zakresu czynności jakie on podejmuje, będąc jednocześnie podmiotem, do którego uprawnieni/poszkodowani będą najczęściej kierowali swoje roszczenia. Wynika to z faktu, iż dostawca usług internetowych pozostaje łatwo identyfikowalny w porównaniu do mniej lub bardziej anonimowego usługobiorcy. Orzecznictwo sądów polskich i zagranicznych wskazuje, że dostawcy usług internetowych znajdują się w trudnej sytuacji, której rozwiązanie mogłoby polegać na kontroli zamieszczanych treści, co z całą pewnością nie służy ułatwieniu działalności

usługodawcom, a dodatkowo godziłoby w podstawowe wolności obywatelskie zamieszczone w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. W związku z powyższym najbardziej prawidłowym rozwiązaniem wydaje się opisanie procedury zgłaszania i uniemożliwiania dostępu do bezprawnych danych ~~lub informacji pozwalających na zlokalizowanie bezprawnych danych~~ w ustawie o świadczeniu usług drogą elektroniczną. Zapewni to usługodawcom ochronę od odpowiedzialności za przechowywane w sieci cudze treści niedozwolone, oczywiście po spełnieniu określonych przesłanek. Dodatkowo procedura może być przydatna dla osób, które posiadają informacje o takich bezprawnych treściach zamieszczonych w sieci i chcą ich wycofania. W obecnym stanie prawnym brak szczegółowych regulacji dotyczących procedury zgłaszania i uniemożliwiania dostępu do bezprawnych danych lub informacji pozwalających na zlokalizowanie bezprawnych danych. Z powyższych względów postanowiono wskazać kolejne etapy tej procedury, ze szczególnym uwzględnieniem elementów wiarygodnej wiadomości, wskazaniem terminów dokonania poszczególnych czynności oraz określeniem elementów sprzeciwu usługobiorcy.

Procedura zgłaszania i uniemożliwiania dostępu do bezprawnych danych ~~lub do informacji pozwalających na zlokalizowanie bezprawnych danych~~ znajduje zastosowanie w odniesieniu do ~~dwóch kategorii usług: usługi hostingu~~ (art. 14) ~~oraz usługi odesłań~~ (art. 14a). Ze względu na szczególną specyfikę procedura zgłaszania i uniemożliwiania dostępu nie będzie miała zastosowania do „zwykłego przekazu” (art. 12, *mere conduit*) oraz *cachingu* (art. 13).

Zgodnie z art. 15b ust. 1 ustawy wiarygodną wiadomość może wnieść osoba fizyczna, osoba prawna lub jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, a więc *de facto* każdy, kto posiada informacje o bezprawnych danych zamieszczonych w sieci Internet. Wiarygodna wiadomość może dotyczyć każdych treści, które można określić jako bezprawne, tj. naruszające przepisy prawa powszechnie obowiązującego, a więc mogą to być treści naruszające przepisy prawa karnego, administracyjnego czy prawa cywilnego. Biorąc pod uwagę bardzo szeroki wachlarz spraw, w których może być wniesiona wiarygodna wiadomość, ustawa nie wymaga od zgłaszającego wykazania indywidualnego interesu prawnego w uniemożliwieniu dostępu do określonych danych. Wiarygodna wiadomość musi zostać zaopatrzona w uzasadnienie wskazujące na istnienie naruszenia, ale jednocześnie zgłaszający nie musi wykazywać, iż ma interes prawny w tym, że określone dane zostaną usunięte, np. w przypadku żądania przez dowolną osobę fizyczną usunięcia treści naruszających prawo karne poprzez publiczne propagowanie totalitarnego ustroju państwa, osoba taka nie musi wykazywać, jaki ma interes prawny w tym, aby treści takie zostały usunięte. W powyższym zakresie w zasadzie nie zachodzą żadne merytoryczne zmiany w stosunku do stanu prawnego przed niniejszą nowelizacją (art. 14 ust. 1 ustawy w brzmieniu przed zmianami). Jednocześnie ustawa wymaga, aby w uzasadnieniu wiarygodnej wiadomości wskazać jaki charakter ma dobro, które narusza lub któremu zagraża bezprawna treść lub wielkość szkody, jaką może spowodować dalszy dostęp do bezprawnych danych.

Jednocześnie, celem niniejszej regulacji jest m.in. upowszechnienie wiedzy i zwiększenie praktycznego zastosowania mechanizmów funkcjonujących w polskim porządku prawnym od

2002 r., tj. roku, w którym implementowano do polskiego porządku prawnego przepisy dyrektywy o handlu elektronicznym wraz z przepisami wyłączającymi odpowiedzialność dostawców usług *hostingowych* pod warunkiem usunięcia bezprawnych danych. Przepis art. 14 ust. 1 ustawy w brzmieniu przed zmianami stanowi bowiem, iż warunkiem wyłączenia odpowiedzialności dostawcy usług *hostingowych* jest, poza brakiem wiedzy, uniemożliwienie dostępu do bezprawnych danych. Jednocześnie ustawa w dotychczasowym kształcie nie zawierała żadnych przepisów opisujących, w jaki sposób dostawca usług ma uniemożliwić dostęp do danych, co jest zmieniane niniejszą ustawą poprzez regulację nowego rozdziału 3a, wprowadzającego procedurę uniemożliwiania dostępu do bezprawnych danych ~~lub do informacji pozwalających na zlokalizowanie bezprawnych danych~~. Wobec braku ustawowej procedury uniemożliwiania dostępu do bezprawnych danych społeczna świadomość na temat możliwości wniesienia wiarygodnej wiadomości jest niska. Wprowadzenie ustawowej procedury, w połączeniu z nałożonym na dostawców usług elektronicznych obowiązkiem zamieszczania na stronie internetowej formularza wiarygodnej wiadomości, powinno przyczynić się do zwiększenia świadomości na temat możliwości wniesienia wiarygodnej wiadomości, a przez to do zwiększenia praktycznego wykorzystania instrumentów prawnych od lat funkcjonujących w polskim porządku prawnym.

~~Ponadto, niniejsza ustawa rozszerza możliwość wniesienia wiarygodnej wiadomości o usługę odesłań (linków), co również powinno zwiększyć jej praktyczne wykorzystanie.~~

Istotny dla potencjalnych zgłaszających może być również fakt, iż nowelizacja powinna usprawnić procedurę rozpatrywania wiarygodnych wiadomości, gdyż dotychczasowy wymóg działania niezwłocznego (art. 14 ust. 1 ustawy przed zmianami) zostaje uzupełniony o wymóg działania w sposób niezwłoczny, ~~„biorąc pod uwagę charakter chronionego dobra lub szkodę, jaką może spowodować dalszy dostęp do danych, nie dłuższy niż 3 dni robocze od dnia otrzymania przez usługodawcę wiarygodnej wiadomości”~~.

Omawiana procedura, rozpoczyna się od przesłania przez zgłaszającego do usługodawcy „wiarygodnej wiadomości”, która powinna zawierać wszystkie wymienione enumeratywnie elementy, obejmujące:

- 1) imię, nazwisko, miejsce zamieszkania i adres albo nazwę lub firmę oraz siedzibę i adres oraz adres elektroniczny,
- 2) jednoznaczne wskazanie danych, które naruszają prawo oraz wskazanie adresów internetowych i miejsc, gdzie te dane są dostępne lub jednoznaczne wskazanie informacji pozwalających na zlokalizowanie danych naruszających prawo oraz wskazanie adresów internetowych i miejsc, gdzie te informacje są dostępne,
- 3) uzasadnienie wskazujące na istnienie naruszenia zawierające w szczególności: i) wskazanie naruszonego prawa, ii) opis sposobu naruszenia prawa ~~iii)~~ oraz jeżeli wiadomość dotyczy

naruszenia prawa określonego podmiotu – wskazanie tego podmiotu, iv) informację o charakterze chronionego dobra lub szkodzie, jaką może spowodować dalszy dostęp do danych;

4) oświadczenie zgłaszającego o:

- zgodności z prawdą przedstawionych informacji,
- braku zgody na zamieszczenie danych, o których mowa w pkt 2, w sieci Internet albo innej okoliczności wskazującej na konieczność uniemożliwienia dostępu do danych ~~lub do informacji pozwalających na zlokalizowanie danych zamieszczonych w sieci Internet.~~

Wiarygodna wiadomość powinna zawierać dane identyfikujące zgłaszającego, przez co należy rozumieć przede wszystkim imię, nazwisko, miejsce zamieszkania i adres albo nazwę lub firmę oraz siedzibę i adres oraz adres elektroniczny zgłaszającego – w zależności od tego, czy zgłaszającym jest osoba fizyczna, osoba prawna albo jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej. Analogiczne wymogi dotyczą danych identyfikujących wnoszącego sprzeciw usługobiorcę.

Wymóg jednoznacznego wskazania danych, które naruszają prawo oraz wskazania adresów internetowych i miejsc, gdzie te dane są dostępne (pkt 2 powyżej) należy rozumieć w ten sposób, iż wiadomość zgłaszającego, aby mogła zostać uznana za kompletną i wiarygodną, musi opisywać jakie dane są objęte zgłoszeniem oraz precyzyjnie wskazywać gdzie owe dane się znajdują. Tytułem przykładu, jeżeli zgłaszający wnosi o uniemożliwienie dostępu do nielegalnie – jego zdaniem – upublicznionego filmu, powinien wskazać, iż wiadomość dotyczy treści audiowizualnych zatytułowanych „Przykładowy film”, dostępnych pod adresem: <http://przykładowyadres.com>. Może się zdarzyć i tak, że bezprawne - zdaniem zgłaszającego - dane dotyczą treści zamieszczonych jedynie w części witryny internetowej – w takim przypadku poza opisem tych danych oraz wskazaniem adresu, pod którym są dostępne, celowym będzie również precyzyjne wskazanie jakiej części witryny dotyczy zgłoszenie (np. tekst rozpoczynający się od słów..., kończący się na słowach... , znajdujący się pod nagłówkiem...). ~~Analogiczne zasady dotyczą wnoszenia wiarygodnych wiadomości dotyczących usług, o których mowa w art. 14a – w takim wypadku zgłaszający powinien jednoznacznie wskazać na informacje pozwalające na zlokalizowanie danych naruszających prawo (zidentyfikowanie konkretnego odesłania, np. poprzez zacytowanie treści, jaką odesłanie jest opisane) oraz wskazanie adresów internetowych i miejsc, gdzie te informacje są dostępne (<http://przykładowylink.pl>).~~

Uzasadnienie wiarygodnej wiadomości musi być na tyle precyzyjne i wyczerpujące, aby dostawca usług elektronicznych był w stanie ocenić, czy wiadomość jest rzeczywiście wiarygodna. Powiadomienie to dla wywołania przewidzianych w ustawie skutków powinno być „wystarczająco precyzyjne i poparte dowodami” zgodnie interpretacją art. 14 ust. 1 dyrektywy o handlu elektronicznym wyrażoną w wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w sprawie C-324/09 *L’Oréal przeciwko eBay*. Należy mieć na uwadze, że zgodnie z tym wyrokiem „samo powiadomienie” o bezprawności danych lub informacji - niepoparte odpowiednimi danymi i nie dość wiarygodne „nie może automatycznie prowadzić do pozbawienia możliwości

skorzystania ze zwolnienia z odpowiedzialności przewidzianego w art. 14 dyrektywy 2000/31” (pkt 122 wyroku). Celem zagwarantowania, iż jedynie wiarygodna wiadomość będzie podstawą uniemożliwienia dostępu do danych lub informacji, w art. 15c ust. 2 przewidziano, że usługodawca może zażądać od zgłaszającego uzupełnienia wiadomości niezawierającej wszystkich elementów, o których mowa w art. 15b ust. 2, w tym nie zawierającej uzasadnienia wskazującego na istnienie naruszenia, spełniającego wymagania art. 15b ust. 2 pkt 3 ustawy.

Zatem za wiarygodną wiadomość może być uznana jedynie taka wiadomość, która zawiera wszystkie elementy przewidziane w art. 15b ust. 2 ustawy. Wiarygodna wiadomość jest składana za pomocą środków komunikacji elektronicznej. Wiarygodna wiadomość może zostać wniesiona osobiście przez zgłaszającego albo przez pełnomocnika. Odrębne przepisy prawa regulują zasady ustanawiania oraz działania poprzez pełnomocnika w stosunkach cywilno-, karno- oraz administracyjno-prawnych, w związku z powyższym nie zachodzi potrzeba powtarzania przedmiotowych regulacji w przepisach ustawy o świadczeniu usług drogą elektroniczną.

Przepisy ustawy zobowiązują usługodawcę do zamieszczenia formularza wiarygodnej wiadomości na swojej stronie internetowej. W przypadku, gdy zgłaszający złoży wiadomość, która nie będzie zawierała wszystkich obligatoryjnych elementów wiarygodnej wiadomości określonych w ustawie, w tym nie będzie zawierał uzasadnienia albo uzasadnienie nie będzie zawierało informacji wskazujących na istnienie naruszenia, usługodawca po jego otrzymaniu zwróci zgłaszającemu nieprawidłowo wypełnioną wiadomość oraz poinformuje zgłaszającego o brakach formalnych wiarygodnej wiadomości. Zgłaszający, po uzupełnieniu ma możliwość ponownego złożenia wiadomości.

W tym miejscu warto zaznaczyć, iż już przed niniejszą nowelizacją ustawa o świadczeniu usług drogą elektroniczną stawiała dostawcom usług *hostingowych*, chcącym skorzystać z wyłączenia odpowiedzialności, warunek uniemożliwienia dostępu do bezprawnych danych, nie dając jednocześnie wskazówek co do procedury, w jakiej dostęp do danych miał być uniemożliwiany, nie określając również jakie informacje muszą zostać zawarte w wiarygodnej wiadomości. W efekcie każdy dostawca usług elektronicznych samodzielnie określał wewnętrzną procedurę uniemożliwienia dostępu do danych, a otrzymywane wiarygodne wiadomości mogły znacząco różnić się od siebie zarówno w zakresie treści jak i formy. Zatem wprowadzona ustawą procedura uniemożliwiania dostępu do bezprawnych danych ~~lub informacji pozwalających na zlokalizowanie bezprawnych danych~~ pozwala na standaryzację procesu. Wartością dodaną w porównaniu do dotychczasowego stanu prawnego jest wymóg zamieszczania na stronie internetowej dostawcy usługi formularza wiarygodnej wiadomości, co może mieć pozytywny efekt zarówno dla dostawców usług jak i potencjalnych zgłaszających. Z jednej strony formularz wiarygodnej wiadomości może ujednocilić otrzymywane wiarygodne wiadomości co najmniej w zakresie podstawowych informacji jakie wiadomość taka musi zawierać, jednocześnie nie generując znaczących kosztów jednorazowych związanych z przygotowaniem samego formularza zgodnie z wymogami art. 15b ust. 2 ustawy. Standaryzacja procedury i ujednoczenie wiarygodnych wiadomości może być czynnikiem wpływającym pozytywnie na koszty bieżącej obsługi napływających wiarygodnych wiadomości. Z drugiej strony, zakres informacji jakie

muszą znaleźć się w wiarygodnej wiadomości zasadniczo nie odbiega od informacji jakie w praktyce są przekazywane przez zgłaszających na gruncie regulacji prawnych obowiązujących przed niniejszą nowelizacją, a wprowadzenie możliwości korzystania z formularza wiarygodnej wiadomości powinno wydatnie ułatwić zgłaszającym wnoszenie takich wiadomości.

Usługodawca niezwłocznie, biorąc pod uwagę charakter chronionego dobra lub szkodę, jaką może spowodować dalszy dostęp do danych nie później niż w terminie 3 dni roboczych od otrzymania wiarygodnej wiadomości, po otrzymaniu wiarygodnej wiadomości (a więc wiadomości spełniającej wszystkie wymogi określone w art. 15b ust. 2), uniemożliwiania dostęp do bezprawnych danych (~~usługa hostingu~~) ~~lub do informacji pozwalających na zlokalizowanie bezprawnych danych (usługa hiperłącza)~~ i przekazuje usługobiorcy (w formie elektronicznej), w terminie 7 dni roboczych od dnia uniemożliwienia dostępu do danych ~~lub informacji~~, uzasadnienie uniemożliwienia dostępu do danych ~~lub informacji~~. Zatem usługobiorca zostanie poinformowany nie tylko o fakcie ale również o przyczynach uniemożliwienia dostępu, gdyż będzie mógł się zapoznać z uzasadnieniem, co umożliwi podjęcie decyzji o ewentualnym wniesieniu sprzeciwu. Należy zaznaczyć, iż dostawca usług prześle usługobiorcy jedynie uzasadnienie uniemożliwienia dostępu do danych ~~lub informacji~~, które może być powtórzeniem uzasadnienia zawartego w wiarygodnej wiadomości, niemniej jednak na tym etapie procedury dostawca usługi nie jest uprawniony do przekazania usługobiorcy wiarygodnej wiadomości w całości wraz z danymi identyfikującymi zgłaszającego, co jest rozwiązaniem mającym chronić dane osobowe zgłaszającego. W przeciwnym wypadku, dane osobowe zgłaszającego (wraz z adresem) mogłyby trafić do anonimowego usługobiorcy, który nie jest zobowiązany do zidentyfikowania się, gdyż może zrezygnować z wniesienia sprzeciwu. Uniemożliwianie dostępu do bezprawnych danych ~~lub do informacji pozwalających na zlokalizowanie bezprawnych danych~~ przez usługodawcę nie powinno być utożsamiane z nieodwracalnym usunięciem danych w zasobów teleinformatycznych usługodawcy. Innymi słowy, dostawca usługi jest obowiązany w tym przypadku do uniemożliwienia dostępu do danych ~~lub informacji~~, bez konieczności trwałego usunięcia kwestionowanych danych z zasobów teleinformatycznych, co jest istotne biorąc pod uwagę, iż usługobiorca może zgłosić sprzeciw wobec uniemożliwienia dostępu do danych ~~lub informacji~~, którego skutkiem może być przywrócenie dostępu do tych danych ~~lub informacji~~.

W przypadku uniemożliwienia dostępu do danych ~~lub informacji~~, usługobiorca, w ciągu 3 dni roboczych o dnia otrzymania zawiadomienia, ma prawo złożyć sprzeciw wobec uniemożliwienia dostępu, przesyłając go usługodawcy. Sprzeciw, aby mógł wywrzeć odpowiedni skutek, musi także spełniać określone wymogi formalne, tzn. zawierać wszystkie następujące informacje:

- 1) imię, nazwisko, miejsce zamieszkania i adres albo nazwę lub firmę oraz siedzibę i adres oraz adres elektroniczny usługobiorcy,
- 2) opis danych ~~lub informacji~~, do których dostęp został uniemożliwiony,
- 3) uzasadnienie wskazujące na brak podstaw do uniemożliwienia dostępu do danych ~~lub informacji~~, w szczególności informacje o posiadaniu zgody zgłaszającego na zamieszczenie danych ~~lub informacji~~ w sieci Internet albo wskazanie działania w ramach dozwolonego użytku,

4) oświadczenie usługobiorcy o zgodności z prawdą przedstawionych informacji.

Usługodawca, w terminie 3 dni roboczych od dnia otrzymania uzasadnionego sprzeciwu, przywraca dostęp do danych albo odrzuca sprzeciw. Usługodawca ma obowiązek, w przypadku przywrócenia dostępu danych, przesłać zgłaszającemu sprzeciw usługobiorcy wraz z informacją, że zgłaszający może podjąć czynności prawne mające na celu ochronę naruszonych praw. W przypadku odrzucenia sprzeciwu usługodawca przesyła usługobiorcy wiarygodną wiadomość wraz z informacją o przysługującym prawie do podjęcia czynności mających na celu ochronę naruszonych praw. Na tym etapie procedury zarówno zgłaszający jak i usługobiorca są podmiotami, które się dobrowolnie zidentyfikowały, a tym samym dostawca usługi, w zależności od podjętej przez siebie decyzji co do odrzucenia albo uwzględnienia sprzeciwu, powinien przesłać zgłaszającemu sprzeciw albo usługobiorcy wiarygodną wiadomość, co umożliwi stronie, która uważa, że jej prawa zostały naruszone, dochodzenie swoich praw m.in. w postępowaniu przed sądem powszechnym.

W przypadku uniemożliwienia dostępu do danych ~~lub informacji pozwalających na zlokalizowanie bezprawnych danych~~ odpowiedzialność odszkodowawcza usługodawcy względem usługobiorcy jest wyłączona (art. 15d ust. 2 oraz art. 15f ust. 2).

W ustawie przewidziano, iż na poszczególnych etapach procedury usługodawca, będący najczęściej *de facto* pośrednikiem w sporze pomiędzy zgłaszającym a usługobiorcą, przekazuje stronom sporu odpowiednio sprzeciw (art. 15f ust. 1) albo wiarygodną wiadomość (art. 15f ust. 1 pkt 2), dzięki czemu strony sporu mogą się dobrowolnie zidentyfikować, co jest warunkiem koniecznym dochodzenia swoich roszczeń przez którąkolwiek ze stron sporu przed sądem powszechnym. Należy podkreślić, iż w szczególności usługobiorcy, którzy chcą pozostać anonimowi wobec usługodawcy i zgłaszającego, nie mają obowiązku identyfikowania się, gdyż wniesienie sprzeciwu jest ich prawem (nieobecnym w dotychczasowych przepisach ustawy o świadczeniu usług drogą elektroniczną), a nie obowiązkiem, w związku z czym usługobiorca sprzeciwu wносить nie musi. Można założyć, iż w większości przypadków, w których wiarygodna wiadomość będzie dotyczyła treści bezprawnych, w szczególności zamieszczonych w sieci z naruszeniem praw autorskich, usługobiorcy nie będą składali sprzeciwu zachowując anonimowość. Jeżeli jednak usługobiorca uzna, iż uniemożliwienie dostępu nastąpiło bezpodstawnie, będzie mógł dochodzić ochrony swoich praw składając usługodawcy sprzeciw. W takim przypadku, zarówno zgłaszający jak i usługobiorca, po wzajemnym zidentyfikowaniu się, będą mogli kontynuować spór bezpośrednio (czyli bez pośrednictwa usługodawcy), który w przypadku braku porozumienia będzie mógł zostać przedstawiony do rozstrzygnięcia przez właściwy sąd powszechny.

Biorąc pod uwagę, iż procedura uniemożliwiania dostępu do danych ~~lub informacji~~ może znaleźć zastosowanie w bardzo różnych stanach faktycznych i prawnych, nie jest możliwe precyzyjne określenie czasu trwania procedury w każdym przypadku. Co więcej, zaistnienie lub długość trwania niektórych etapów procedury zależą wyłączenie od decyzji i zachowań zgłaszającego, usługodawcy lub usługobiorcy. ~~Zakładając najbardziej standardową sytuację, tj. prawidłowe wniesienie wiarygodnej wiadomości dotyczącej danych, których bezprawny~~

~~charakter nie budzi wątpliwości można założyć następujący przebieg i czas trwania procedury. Dostawca usług, chcąc skorzystać z wyłączenia odpowiedzialności, jest obowiązany do niezwłocznego uniemożliwienia dostępu do danych lub informacji, w każdym przypadku musi to zrobić nie później niż w terminie 3 dni od dnia otrzymania wiarygodnej wiadomości. Termin na uniemożliwienie dostępu do danych lub informacji ma kluczowe znaczenie dla całej procedury, gdyż determinuje jak szybko bezprawne dane będą usunięte z sieci Internet, potencjalnie wpływając na organizację obsługi wiarygodnych wiadomości przez usługodawcę. Jeżeli usługodawca zdecyduje się na podstawie wiarygodnej wiadomości na uniemożliwienie dostępu do danych lub informacji, powinien w terminie 7 dni roboczych od uniemożliwienia dostępu poinformować o tym fakcie usługobiorcę. Tak poinformowany usługobiorca ma 3 dni robocze na złożenie sprzeciwu wobec uniemożliwienia dostępu do danych lub informacji. Biorąc pod uwagę, że uniemożliwienie dostępu do danych lub informacji następuje na podstawie wiadomości, którą usługodawca uznał za wiarygodną, a która dotyczy treści o charakterze bezprawnym, można założyć, że w zdecydowanej większości przypadków usługobiorcy nie będą wnosili sprzeciwu. Zatem standardowy termin trwania procedury to 10 dni od momentu wniesienia wiarygodnej wiadomości do upływu terminu na wniesienie sprzeciwu. Jeżeli usługobiorca wnieśli sprzeciw, dostawca usług elektronicznych ma następnie 3 dni robocze – liczone od dnia otrzymania sprzeciwu – na podjęcie decyzji, czy sprzeciw odrzuca i pozostawia dane niedostępnymi, czy też sprzeciw uwzględnia i przywraca dostęp do danych. W przypadku wniesienia sprzeciwu procedura może wydłużyć się do maksymalnie 16 dni roboczych – od momentu wniesienia wiarygodnej wiadomości do momentu rozpatrzenia sprzeciwu przez usługobiorcę. Jeżeli wiadomość albo sprzeciw będą zawierały braki, procedura ulegnie wydłużeniu stosownie do czasu niezbędnego na ich uzupełnienie.~~

Zastosowanie przewidzianej w rozdziale 3a procedury zgłaszania i uniemożliwiania dostępu do danych ~~lub informacji pozwalających na zlokalizowanie bezprawnych danych~~ wyłącza odpowiedzialność usługodawcy (karną, cywilną lub administracyjną) w przypadku podjęcia przez dostawcę usługi decyzji o uniemożliwieniu dostępu do danych ~~lub informacji~~. Podkreślenia wymaga fakt, iż to wyłączenie odpowiedzialności dotyczy roszczeń opartych na winie (np. roszczenia odszkodowawczego), ale nie roszczeń zakazowych (np. roszczenia o zaniechanie naruszeń). Rozszerzenie tej odpowiedzialności jest niemożliwe, gdyż nie wskazują na to przepisy dyrektywy 2000/31/WE, które i tak już liberalizują zasady odpowiedzialności *host providera*, w stosunku do odpowiedzialności na zasadach ogólnych.

Ustawa stanowi, że umyślne przesyłanie usługodawcy środkami komunikacji elektronicznej wiadomości wskazujących na dane, które nie naruszają prawa ~~lub wskazujących na informacje, pozwalające na zlokalizowanie danych, które nie naruszają prawa~~, celem uniemożliwienia dostępu do takich danych ~~lub informacji~~ stanowi czyn nieuczciwej konkurencji (art. 15h). Celem przedmiotowej regulacji jest zapobieganie sytuacjom, w których mechanizm zgłaszania i uniemożliwiania dostępu do danych ~~lub informacji~~ będzie wykorzystywany jako narzędzie nieuczciwej walki pomiędzy przedsiębiorcami. Biorąc pod uwagę, iż czyn opisany w art. 15h ustawy został uznany za czyn nieuczciwej konkurencji, przepisy ustawy nie powinny w żaden sposób utrudniać lub uniemożliwiać składania wiarygodnych wiadomości przez osoby

fizyczne, zgłaszające naruszenia bez związku z prowadzoną przez siebie działalnością gospodarczą lub zawodową.

Wprowadzenie mechanizmu, którego celem jest niedopuszczenie do składania nieprawdziwych wiadomości inicjujących procedurę uniemożliwienia dostępu do danych, jest konieczne biorąc pod uwagę doświadczenia, jakie w tym zakresie zgromadziły inne państwa, które wcześniej wdrożyły analogiczne procedury. Przykładowo, na podstawie § 512(f) tytułu 17 Kodeksu Stanów Zjednoczonych (artykuł wprowadzony do *United States Code* przepisami *Digital Millennium Copyright Act*), każda osoba, która świadomie zgłasza potrzebę usunięcia danych, które nie naruszają przepisów prawa autorskiego, ponosi odpowiedzialność odszkodowawczą zarówno wobec dostawcy usług elektronicznych jak również wobec domniemanego sprawcy naruszenia, przy czym odpowiedzialność obejmuje również poniesiony koszty pomocy prawnej. Podobnie w Finlandii, gdzie na podstawie ustawy o świadczeniu usług społeczeństwa informacyjnego (458/2002) każdy podmiot, który przesyła usługodawcy zgłoszenia zawierające nieprawdziwe informacje, lub podaje nieprawdę w żądaniach kierowanych do sądu, ponosi pełną odpowiedzialność za szkody wyrządzone swoim działaniem. Prawodawca w Finlandii zastrzegł, iż odpowiedzialność odszkodowawcza nie powstaje albo wysokość odszkodowania może być zmniejszona, jeżeli zgłaszający miał uzasadnione podstawy uznawać informacje podawane w zgłoszeniu za prawdziwe albo jeżeli nieprawdziwe informacje mają jedynie znikome znaczenie dla prawy, uwzględniając całość informacji przekazanych w zgłoszeniu lub żądaniu skierowanym do sądu.

Pomimo odpowiedzialności odszkodowawczej za nieprawdziwe zgłoszenia, okazuje się, iż występuje zjawisko zgłaszania nieprawdziwych wiadomości żądających usunięcia z sieci danych, które nie są bezprawne, przy czym wśród najczęstszych przyczyn tego typu działań wymienia się walkę z konkurencją oraz chęć usunięcia z sieci niekorzystnych dla zgłaszającego informacji (walka z krytyką).

Biorąc powyższe pod uwagę w pełni zasadne jest wprowadzenie regulacji, która poza ogólnymi zasadami odpowiedzialności odszkodowawczej, powinna skutecznie zniechęcać do wnoszenia nieprawdziwych wiadomości, celem usunięcia danych i informacji, które nie są bezprawne, poprzez uznanie takich zachowań za czyn nieuczciwej konkurencji.

W tym miejscu należy podkreślić, iż zastosowanie przez zgłaszającego przepisów art. 14 ~~oraz 14a~~ wraz z nową procedurą zgłaszania i uniemożliwienia dostępu do danych ~~lub informacji~~ (rozdział 3a) nie jest warunkiem dopuszczalności skorzystania z ochrony prawnej realizowanej przez sądy. Innymi słowy, skorzystanie przez zgłaszającego z procedury przewidzianej w art. 3a ustawy nie jest warunkiem dopuszczalności drogi sądowej. Zatem zgłaszający nie jest zmuszony do korzystania z procedury zgłaszania i uniemożliwienia dostępu do danych ~~lub informacji~~ przed wniesieniem sprawy do właściwego organu administracji lub sądu (w zależności od natury zidentyfikowanych naruszeń: cywilno, karno lub administracyjno-prawnych). Ponadto, jeżeli nie sprzeciwiają się temu przepisy odrębne, zgłaszający może skorzystać z narzędzi przewidzianych w ustawie o świadczeniu usług drogą elektroniczną, jednocześnie realizując roszczenia przysługujące mu na mocy przepisów prawa cywilnego,

karnego lub administracyjnego (w zależności od charakteru naruszeń). Co więcej, decyzja dostawcy usługi o odmowie uniemożliwienia dostępu, o uniemożliwieniu dostępu, albo o przywróceniu dostępu nie ma dla zgłaszającego oraz usługobiorcy charakteru prawnie wiążącego rozstrzygnięcia i w żaden sposób nie wiąże sądu, któremu sprawa zostanie przekazana do rozpatrzenia.

Zasady ochrony danych osobowych w związku ze świadczeniem usług drogą elektroniczną reguluje rozdział 4 u.ś.u.d.e. Konsultacje społeczne wykazały potrzebę uporządkowania przepisów w zakresie ochrony danych osobowych tak, aby wzajemnie uzupełniały się z ustawą o ochronie danych osobowych. Istotną część przepisów dotyczących danych osobowych zawiera postanowienia niespójne z powszechną w tym względzie praktyką świadczenia różnego rodzaju usług w sieci Internet. W związku z powyższym uchylono art. 16 i 17 u.ś.u.d.e. Przepisy te nie wnoszą dodatkowych treści normatywnych w stosunku do ustawy o ochronie danych osobowych. Obowiązek stosowania ustawy o ochronie danych osobowych przez podmioty przetwarzające dane osobowe i tak wynika wprost z art. 3 tej ustawy. Zatem po usunięciu art. 16 i 17 u.ś.u.d.e. należy stosować na mocy art. 3 w zw. z art. 1 i 2 u.o.d.o. tę właśnie ustawę w całości.

W art. 19 u.ś.u.d.e uchylono ust. 5. Przepis ten dotyczył zakazu zestawienia danych osobowych usługobiorcy z przybranym przez niego pseudonimem. Tego rodzaju zakaz nie został wprowadzony w żadnym ze wspólnotowych aktów prawnych. Ponadto jak wskazuje praktyka przepis ten nie był stosowany przez usługodawców. Uchylono art. 20 ust. 1 pkt 3 u.ś.u.d.e. Przepis ten określał obowiązek podania informacji usługobiorcy dotyczących umów przetwarzania danych osobowych. Uchylenie tego przepisu ułatwi działalność przedsiębiorcom świadczącym usługi drogą elektroniczną, zdejmując z nich obowiązek zapewnienia usługobiorcy informacji o podmiocie, któremu powierza przetwarzanie danych, ich zakresie i zamierzonym terminie przekazania, jeżeli usługodawca zawarł z tym podmiotem umowę o powierzenie do przetwarzania danych. Jednocześnie zmiana ta nie wpłynie negatywnie na prawo usługobiorcy do otrzymania takich informacji na podstawie art. 32 i 33 u.o.d.o.

Dokonano zmiany w ustawie z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 16, poz. 93, z późn. zm.), polegającej na dopisaniu w art. 66¹ § 1 słów: „w postaci elektronicznej” w odniesieniu do postaci potwierdzenia otrzymania oferty złożonej w postaci elektronicznej. Koncepcja oferty elektronicznej, o której mowa w art. art. 66¹ K.c. stanowi także efekt implementacji do polskiego porządku prawnego rozwiązań wynikających z dyrektywy 2000/31/WE. Podobnie jak w dyrektywie, przyjęto, że oferta złożona w postaci elektronicznej wiąże oferenta tylko wtedy, gdy jej adresat niezwłocznie potwierdzi fakt otrzymania oferty. Odmienne jednak niż w dyrektywie, w polskim Kodeksie cywilnym nie sformułowano zasady, że potwierdzenie otrzymania oferty może być dokonane wyłącznie w postaci elektronicznej, a więc w takiej samej postaci w jakiej oferta została złożona. W związku z powyższym uzupełniono przedmiotowy przepis.

~~W art. 3 ustawy wprowadza się zmiany do ustawy o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny,~~

stanowiącej transpozycję przepisów dyrektywy 97/7/WE z dnia 20 maja 1997 r. w sprawie ochrony konsumentów w przypadku umów zawieranych na odległość, zwanej dalej „dyrektywą 97/7/WE”. Zmiana przedmiotowych przepisów wymaga uwzględnienia przepisów dyrektywy 2011/83/UE z dnia 25 października 2011 r. w sprawie praw konsumentów, zmieniającej dyrektywę Rady 93/13/EWG i dyrektywę 1999/44/WE Parlamentu Europejskiego i Rady oraz uchylającą dyrektywę Rady 85/577/EWG i dyrektywę 97/7/WE Parlamentu Europejskiego i Rady, zwanej dalej „dyrektywą 2011/83/UE”, która zastąpiła dyrektywę 97/7/WE. Przepisy dyrektywy 2011/83/EU wymagają implementacji w terminie do 13 grudnia 2013 r. przy czym przepisy implementujące mogą wejść w życie nie wcześniej niż 13 czerwca 2014 r. Przepisy dyrektywy 2011/83/EU, zastępując dyrektywę 97/7/WE, stanowią kompleksową regulację prawną, określającą prawa i obowiązki przedsiębiorców i konsumentów zawierających umowy na odległość, w tym umowy w sieci Internet. Biorąc powyższe pod uwagę, zmiany wprowadzane niniejszą ustawą do ustawy o ochronie niektórych praw konsumentów powinny być z jednej strony zgodne z przepisami dotychczasowej dyrektywy 97/7/WE, a z drugiej strony powinny być spójne z przepisami nowej dyrektywy 2011/83/UE, tak aby po okresie przejściowym – trwającym do 13 czerwca 2014 r. – możliwa była kontynuacja przedmiotowych przepisów, korzystna zarówno z punktu widzenia konsumentów jak i przedsiębiorców.

Pierwsza zmiana dotyczy art. 7 ust. 3 ustawy o ochronie niektórych praw konsumentów, który przewiduje, że jeżeli konsument odstąpi od umowy zawartej na odległość (w tym zawartej w sieci Internet) przedsiębiorca, wraz ze zwrotem ceny przedpłaconej przez konsumenta, obowiązany jest zapłacić konsumentowi odsetki ustawowe od przedpłaconej kwoty, liczone od daty dokonania przedpłaty. Należy zauważyć, że przepisy dyrektywy 97/7/WE nie przewidują analogicznej regulacji, pozostawiając Państwu Członkowskim UE swobodę w tym zakresie. Zatem przewidziany w art. 7 ust. 3 ustawy o ochronie niektórych praw konsumentów obowiązek zapłaty przez przedsiębiorcę odsetek stanowi pewnego rodzaju „nadregulację” w stosunku do przepisów dyrektywy 97/7/WE, która to „nadregulacja” okazała się zbędna z punktu widzenia praktyki handlu internetowego. Jak wynika z obserwacji stosowania przepisów ustawy o ochronie niektórych praw konsumentów, konsumenci, odstępując od umów zawartych na odległość (w tym zawartych w sieci Internet), oczekują, iż przedsiębiorca bez zbędnej zwłoki zwróci im zapłaconą za produkt cenę. Jednocześnie przeważająca większość konsumentów nie oczekuje, iż wraz ze zwrotem ceny otrzymają odsetki ustawowe liczone od dnia zapłaty ceny. Z drugiej strony, przedmiotowy przepis stanowi zbędne z punktu widzenia konsumentów obciążenie administracyjne, potencjalnie generując dodatkowe koszty prowadzenia działalności przez przedsiębiorców. Nawet biorąc pod uwagę, iż przedmiotowy obowiązek nie jest w praktyce egzekwowany (co już samo w sobie nie może być przez ustawodawcę akceptowane), powoduje on, iż po stronie przedsiębiorców powstaje niepożądany stan braku pewności prawa. Istotnym jest również fakt, iż przewidująca maksymalny poziom harmonizacji nowa dyrektywa 2011/83/UE nie przewiduje analogicznego obowiązku, a zatem przedmiotowa regulacja musiałaby zostać wyeliminowana z porządku prawnego najpóźniej w terminie do dnia 13 czerwca 2014 r. Biorąc powyższe pod uwagę, jak również fakt iż obowiązek zapłaty odsetek od przedpłaconej ceny stanowi obciążenie dla przedsiębiorców, zbędne z punktu widzenia oczekiwań i praw konsumentów, przedmiotowy obowiązek należało uchylić.

~~— Druga zmiana wprowadzona do ustawy o ochronie niektórych praw konsumentów dotyczy ciężącego na przedsiębiorcach, zawierających umowy na odległość (w tym umowy w sieci Internet), obowiązku potwierdzania konsumentom informacji przedkontraktowych wyłącznie na piśmie. Zgodnie z art. 9 ust. 1 ustawy o ochronie niektórych praw konsumentów na przedsiębiorcy ciąży obowiązek przekazania konsumentowi, przy użyciu środka porozumiewania się na odległość, najpóźniej w chwili złożenia propozycji zawarcia umowy (tj. przed zawarciem umowy), m.in. informacji identyfikujących przedsiębiorcę, o cenie produktu, istotnych cechach świadczenia, terminach i warunkach dostawy itd. — taki zestaw informacji określa się mianem przedkontraktowych. Jeżeli po otrzymaniu informacji przedkontraktowych konsument zdecyduje się na zawarcie umowy na odległość, zgodnie z art. 9 ust. 3 ustawy o ochronie niektórych praw konsumentów przedsiębiorca jest obowiązany do potwierdzenia konsumentowi informacji przedkontraktowych na piśmie. Ustawa o ochronie niektórych praw konsumentów nie definiuje formy pisemnej, w związku z czym należy przyjąć, iż chodzi tu o formę pisemną w rozumieniu art. 78 § 1 i 2 Kodeksu cywilnego. Zatem podstawową formą pisemną będzie pismo w postaci papierowej opatrzone własnoręcznym podpisem składającego oświadczenie (art. 78 § 1 K.c.). Alternatywnie, wymóg formy pisemnej spełnia również dokument w postaci elektronicznej opatrzone bezpiecznym podpisem elektronicznym weryfikowanym przy pomocy ważnego kwalifikowanego certyfikatu (art. 78 § 2 K.c.). Z uwagi na niewielkie wykorzystanie podpisu elektronicznego weryfikowanego przy pomocy ważnego, kwalifikowanego certyfikatu oraz koszty z takim podpisem związane, podstawową formą pisemną wciąż pozostaje pismo w postaci papierowej. Biorąc pod uwagę, iż aktualnie znakomitą większość umów zawieranych na odległość stanowią umowy zawierane w sieci Internet przy pomocy środków komunikacji elektronicznej, potwierdzanie informacji przedkontraktowych wyłącznie w postaci papierowej, bez możliwości skorzystania z postaci elektronicznej, nawet jeżeli takiej formy życzy sobie konsument — kontrahent zobowiązanego przedsiębiorcy, jest archaizmem. W praktyce, większość umów zawieranych w sieci Internet jest zawieranych bez wykorzystania bezpiecznych podpisów elektronicznych, również potwierdzenie zawarcia umowy oraz informacji przedkontraktowych odbywa się standardowo poprzez przesłanie dokumentów elektronicznych na udostępniony w tym celu przez konsumenta adres poczty elektronicznej. W takim przypadku ponowne przesłanie konsumentowi potwierdzenia informacji przedkontraktowych na papierze jest zbędne, aczkolwiek w świetle art. 9 ust. 3 ustawy o ochronie niektórych praw konsumentów konieczne. Należy zwrócić uwagę, iż umowy zawierane w sieci Internet są najliczniejszym, aczkolwiek wciąż tylko jednym z wielu typów umów zawieranych na odległość. Tytułem przykładu również umowy zawierane podczas rozmowy telefonicznej są umowami zawartymi na odległość w rozumieniu ustawy o ochronie niektórych praw konsumentów, przy czym w takim przypadku konsument nie musi dysponować dostępem do sieci Internet lub pocztą elektroniczną i może oczekiwać, iż potwierdzenie zawarcia umowy oraz informacji przedkontraktowych zostanie mu doręczone w postaci papierowej na wskazany w tym celu adres zamieszkania lub inny adres do doręczeń. W związku z powyższym, regulacja wymagająca od przedsiębiorcy potwierdzenia informacji przedkontraktowych powinna uwzględniać zarówno umowy zawierane w sieci Internet, jak i inne umowy zawierane na odległość. W tym też celu dokonano zmiany brzmienia art. 9 ust. 3 ustawy o ochronie niektórych praw konsumentów w ten sposób, iż obowiązek~~

potwierdzenia informacji przedkontraktowych będzie mógł być realizowany za pośrednictwem tradycyjnego pisma w postaci papierowej albo w postaci innego trwałego nośnika. W art. 9 dodano nowy ust. 5, w którym zdefiniowano pojęcie trwałego nośnika, którego szerokie rozumienie obejmuje każdy nośnik umożliwiający konsumentowi przechowywanie adresowanych do niego informacji w sposób umożliwiający dostęp do nich przez okres odpowiedni do celów sporządzenia tych informacji i pozwalający na odtworzenie przechowywanych informacji w niezmienionej postaci. Zatem trwałym nośnikiem będzie zarówno pismo w postaci papierowej, jak również pismo w postaci elektronicznej umożliwiającej przechowywanie, dostęp i odtwarzanie kierowanych do konsumenta informacji w niezmienionej postaci, przez adekwatny dla celów informacji okres. Zatem inną niż papier postacią trwałego nośnika będzie w szczególności pismo w postaci elektronicznej zapisane i przekazane konsumentowi na nośniku informacji (CD, pamięci przenośne) lub też przesłane konsumentowi za pomocą środków komunikacji elektronicznej w sposób umożliwiający konsumentowi jego zapisanie, przechowywanie i odtwarzanie np. w pamięci komputera lub urządzenia przenośnego (tj. w szczególności pisma elektroniczne przesyłane konsumentowi na adres poczty elektronicznej).

—— Praktyka handlu elektronicznego pokazuje, iż konsumenci za zupełnie wystarczające uznają otrzymane w postaci elektronicznej (najczęściej na wskazany w tym celu adres poczty elektronicznej) potwierdzenie umowy zawartej w sieci i informacji przedkontraktowych. Jednocześnie przedsiębiorcy postrzegają wymóg potwierdzania informacji przedkontraktowych za każdym razem w postaci papierowej za zbędne obciążenie administracyjne, generujące znaczne koszty. Zmiana brzmienia art. 9 ust. 3 oraz dodanie ust. 5 w art. 9 ustawy o ochronie niektórych praw konsumentów przeciwdziała tym problemom, gwarantując jednocześnie konsumentom, którzy nie chcą lub nie mogą korzystać z potwierdzeń w postaci elektronicznej, iż stosowne potwierdzenia otrzymają w postaci papierowej.

—— W tym miejscu należy podkreślić, iż przepisy dyrektywy 97/7/WE przewidują, iż potwierdzenie informacji przedkontraktowych ma nastąpić w formie pisemnej lub na innym trwałym nośniku (art. 5 ust. 1 dyrektywy 97/7/WE), a więc nowe brzmienie art. 9 ust. 3 i 5 ustawy o ochronie niektórych praw konsumentów jest zgodne z wymogami dyrektywy 97/7/WE. Jednocześnie dyrektywa 97/7/WE nie zawiera definicji trwałego nośnika. W związku z powyższym, wprowadzona w art. 9 ust. 5 ustawy o ochronie niektórych praw konsumentów definicja „trwałego nośnika” jest wzorowana na definicji „trwałego nośnika informacji” przewidzianej w art. 2 pkt 30 ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych (Dz. U. Nr 199, poz. 1175 z późn. zm.), stanowiącej, iż przez trwały nośnik informacji należy rozumieć nośnik umożliwiający użytkownikowi przechowywanie adresowanych do niego informacji w sposób umożliwiający dostęp do nich przez okres odpowiedni do celów sporządzenia tych informacji i pozwalający na odtworzenie przechowywanych informacji w niezmienionej postaci. Art. 2 pkt 30 ustawy o usługach płatniczych stanowi implementację do krajowego porządku prawnego definicji trwałego nośnika informacji przewidzianej w art. 4 pkt 25 dyrektywy 2007/64/WE z dnia 13 listopada 2007 r. w sprawie usług płatniczych w ramach rynku wewnętrznego zmieniającej dyrektywy 97/7/WE, 2002/65/WE, 2005/60/WE i 2006/48/WE i

~~uchylającej dyrektywę 97/5/WE. W dalszej kolejności należy zauważyć, iż definicja „trwałego nośnika informacji”, przewidziana w art. 4 pkt 25 dyrektywy 2007/64/WE jest spójna z definicją „trwałego nośnika”, przewidzianą w art. 2 pkt 10 dyrektywy 2011/83/UE, który stanowi, iż „trwały nośnik” oznacza każde urządzenie umożliwiające konsumentowi lub przedsiębiorcy przechowywanie informacji kierowanych do niego osobiście, w sposób umożliwiający dostęp do tych informacji w przyszłości przez okres odpowiedni do celów, jakim te informacje służą, i które pozwala na odtworzenie przechowywanych informacji w niezmienionej postaci. Biorąc powyższe pod uwagę, wprowadzona w art. 9 ust. 5 ustawy o ochronie niektórych praw konsumentów definicja trwałego nośnika jest wzorowana na funkcjonującej już w polskim porządku prawnym definicji trwałego nośnika informacji z ustawy o usługach płatniczych, jej zakres przedmiotowy jest zgodny z wymogami dyrektywy 97/7/WE, a jednocześnie jest spójna z definicją trwałego nośnika przewidzianą w dyrektywie 2011/83/UE. Zatem oczekiwana przez przedsiębiorców, nienaruszająca w żaden sposób uzasadnionych interesów konsumentów zmiana, polegająca na umożliwieniu potwierdzania informacji przedkontraktowych na papierze lub innym trwałym nośniku, jest zmianą zgodną z wymogami dyrektywy 97/7/WE oraz jest spójna z przepisami dyrektywy 2011/83/UE.~~

~~Ponadto, nowe brzmienie art. 9 ust. 3 u.s.u.d.e. precyzuje, iż potwierdzenie informacji przedkontraktowych ma nastąpić „po zawarciu umowy na odległość”, ale nie później niż w momencie rozpoczęcia spełniania świadczenia. Wymóg przesłania konsumentowi potwierdzenia po zawarciu umowy oznacza, iż co do zasady przedsiębiorca będzie zobowiązany do wysłania konsumentowi, na trwałym nośniku, indywidualnie kierowanej informacji, niezależnie od tego, czy te informacje były dostępne na stronie lub za pośrednictwem strony internetowej na etapie zawierania umowy. Przedmiotowa zmiana ma jedynie charakter doprecyzowujący i nie zmienia ani dotychczas obowiązujących w tym zakresie wymogów prawnych, ani przyjętej praktyki handlu elektronicznego.~~

~~— Ponadto, w ustawie o ochronie niektórych praw konsumentów usunięto zakaz nakładania na konsumenta w umowie obowiązku zapłaty ceny lub wynagrodzenia przed otrzymaniem świadczenia. Przedmiotowy zakaz nie znajduje swojego odpowiednika w przepisach dyrektywy 97/7/WE, nie jest również znany przepisom dyrektywy 2011/83/UE, zatem stanowi wyraz krajowej „nadregulacji” w stosunku do przepisów UE. Przede wszystkim jednak przedmiotowy zakaz stoi w sprzeczności z powszechnie akceptowaną zarówno przez przedsiębiorców jak i konsumentów praktyką handlu internetowego, zgodnie z którą w znakomitej większości przypadków przedsiębiorca spełni świadczenie (wysłał konsumentowi kupiony towar lub rozpoczął świadczenie zamówionej usługi) dopiero po otrzymaniu od konsumenta ceny lub wynagrodzenia (albo co najmniej po otrzymaniu potwierdzenia, iż pieniądze zostały przedsiębiorcy wysłane). Nie jest zatem pożądane, aby przepisy prawa stały w sprzeczności z ugruntowaną i powszechnie akceptowaną praktyką rynkową. Biorąc powyższe pod uwagę usunięcie przedmiotowego zakazu jest zasadne.~~

~~Ustawa wejdzie w życie po upływie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem art. 3 ustawy zmieniającego ustawę o ochronie niektórych praw konsumentów oraz~~

~~o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny, który wchodzi w życie 30 dnia od dnia ogłoszenia.~~

Przepisy ustawy są objęte prawem Unii Europejskiej. Przepisy ustawy są zgodne z prawem Unii Europejskiej. Ustawa podlega też notyfikacji w trybie przewidzianym w przepisach dotyczących sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039 oraz z 2004 r. Nr 65, poz. 597).

Ocena skutków regulacji

1. Podmioty, na które oddziałuje akt normatywny.

Przepisy ustawy o zmianie ustawy o świadczeniu usług drogą elektroniczną oraz o zmianie niektórych innych ustaw będą miały wpływ na uczestników rynku usług elektronicznych, a więc zarówno dostawców usług świadczonych drogą elektroniczną jak i odbiorców takich usług. Ponadto, regulacje związane z procedurą uniemożliwiania dostępu do danych ~~lub informacji pozwalających na zlokalizowanie bezprawnych danych~~ dadzą każdemu (osobom fizycznym, osobom prawnym oraz jednostkom organizacyjnym nie posiadającym osobowości prawnej) możliwość zareagowania w przypadku zidentyfikowania bezprawnych danych ~~lub informacji~~.

2. Konsultacje społeczne.

W ramach konsultacji społecznych, na etapie konsultacji projektu założeń do projektu ustawy o zmianie ustawy o świadczeniu usług drogą elektroniczną projekt przekazano:

- Polskiemu Towarzystwu Informatycznemu (PTI),
- Polskiej Izbie Informatyki i Telekomunikacji (PIIT),
- Krajowej Izbie Gospodarczej Elektroniki i Telekomunikacji (KIGeIT),
- Polskiej Konfederacji Pracodawców Prywatnych Lewiatan,
- Stowarzyszeniu Instytutu Informatyki Śledczej,
- Związkowi Pracodawców Branży Internetowej Interactive Advertising Buremu Polska (IAB Polska),
- Generalnemu Inspektorowi Ochrony Danych Osobowych (GIODO),
- Polskiej Telefonii Komórkowej Centertel Sp. z o.o. (PTK Centertel).

W trakcie konsultacji społecznych zostały zgłoszone następujące uwagi:

PIIT i PTK Centertel zgłosiły uwagę dotyczącą konieczności wprowadzenia do ustawy definicji *hiperłącza* w kontekście propozycji nowego art. 14a. W następstwie dodatkowych

~~konsultacji i uzgodnień, po wznowieniu prac w 2014 r., Biorąc pod uwagę fakt, iż w wyniku konsultacji społecznych oraz międzyresortowych przepis art. 14a (odpowiednik wcześniejszego art. 14a ust. 2) uległ dużej zmianie i w obecnym jego brzmieniu nie odwołuje się do pojęcia hiperłącza, z projektu ustawy ostatecznie usunięto przepisy dotyczące wyłączenia odpowiedzialności dostawców usługi wyszukiwania oraz dostawców usługi odesłań (linków).~~ brak jest uzasadnienia dla wprowadzenia do ustawy jego definicji. Odrzucono uwagę dotyczącą propozycji zamiany określenia zamieszczonego w definicji świadczenia usług drogą elektroniczną z „w szczególności za wynagrodzeniem” na „zazwyczaj za wynagrodzeniem”. Termin „zazwyczaj” wskazuje bowiem na czynności dokonywane zwykle, często, w normalnym toku czynności. Ostatecznie ustawa posługuje się terminem „w tym za wynagrodzeniem”. Uwaga dotycząca przeniesienia uregulowań z art. 173 Prawa telekomunikacyjnego do ustawy o świadczeniu usług drogą elektroniczną również została odrzucona. Art. 173 Prawa telekomunikacyjnego jest bezpośrednią implementacją przepisów dyrektywy 2002/58/WE (zmienionej dyrektywą 2009/136/WE). Zagadnienie jest tym bardziej szerokie, że w chwili obecnej dotykać będzie już nie tylko prywatności, związanej z korzystaniem z nowoczesnych środków łączności, a również danych osobowych, pomimo oczywiście funkcjonowania odrębnych dyrektyw w tych dziedzinach. Wydaje się zatem, że ustawodawca europejski celowo wprowadził takie regulacje w zakres szeroko rozumianej łączności elektronicznej, a nie np. do dyrektywy 2000/31/WE. Nie można również zgodzić się ze stwierdzeniem, iż sprzeczna z art. 8 ust. 3 dyrektywy jest ta część założeń, która wskazuje, że osoby wykonujące zawody regulowane będą miały obowiązek do ustanowienia standardów regulacyjnych wykonywania zawodu, jeśli ich nie posiadają. Wprawdzie prawodawca unijny wskazał w dyrektywie 2000/31/WE na obowiązek wspierania przez Państwa Członkowskie i Komisję stowarzyszeń i organizacji zawodowych do opracowania kodeksów postępowania na poziomie wspólnotowym, to nie oznacza to, iż takie standardy regulacyjne wykonywania zawodu nie mogą powstać na poziomie krajowym. Odrzucając propozycję PIIT i PTK Centertel ujednolicenia art. 9 u.ś.u.d.e., dotyczącego informacji handlowej do zakresu określonego w dyrektywie 2000/31/WE, należy wskazać, iż przyjęto propozycję zmiany ww. artykułu zaproponowaną przez Prezesa UOKiK, jako bardziej chroniącą interesy konsumentów. Wskazać bowiem należy, że mając na względzie działalność przedsiębiorców działających w branży usług elektronicznych, nie można zapominać o prawach usługobiorcy, w tym konsumenta.

W zakresie uwagi zgłoszonej przez IAB Polska, w której zostało zanegowane dosłowne przeniesienie z dyrektywy 2000/31/WE informacji nie będących informacją handlową, zauważyć należy, że wskazana w projekcie założeń definicja informacji handlowej ma charakter niewiązący dla Rządowego Centrum Legislacji, które posiada kompetencje do formułowania przepisów projektu ustawy. Zamiarem projektodawcy było wyłącznie zwrócenie uwagi na konieczność wskazania w definicji informacji handlowej co nie jest informacją handlową w oparciu o wyłączenia wskazane w art. 2 lit. f dyrektywy 2000/31/WE. W zakresie uwagi odnoszącej się do pojęcia „systemu teleinformatycznego” i zastąpienia nim pojęć zbliżonych znaczeniowo, należy podkreślić, iż pomimo zbliżonego znaczenia nie są to pojęcia tożsame, a zatem słusznym wydaje się nie dokonywanie zmian w tym zakresie, gdyż mogłoby to spowodować trudności interpretacyjne. Odrzucając uwagę dotyczącą zbyt wąskiej zmiany art. 66¹ K.c. należy wskazać,

iz zagadnienie to wymaga szerokich konsultacji i powinno zostać poddane dyskusji podczas nowelizacji K.c.

W opinii GIODO poszerzeniu powinna ulec definicja usługodawcy o tych, którzy prowadzą działalność niezarobkową, związaną np. z prowadzeniem stron internetowych poświęconych określonemu hobby. Uznając za zasadne, że osoby zajmujące się działalnością niezwiązaną z celami zarobkowymi, zawodowymi lub działalnością statutową powinny podlegać przepisom o ochronie danych osobowych, to regulować takie zasady powinna ustawa o ochronie danych osobowych. Nie ma bowiem uzasadnienia dla zobowiązania do przestrzegania zasad ochrony danych osobowych przez osobę, która zbiera dane osobowe za pośrednictwem Internetu, przy braku takiego zobowiązania dla zbierania danych za pośrednictwem innych środków komunikacji. Całkowicie nieuzasadniona byłaby sytuacja, w której przykładowy hobbysta miałby podlegać obowiązkom przewidzianym przez ustawę o ochronie danych osobowych w zakresie części zbioru danych osobowych, które zgromadził za pośrednictwem strony internetowej, a nie podlegać względem części zbioru danych osobowych, jeżeli zostały uzyskane innymi środkami np. bezpośrednio, telefonicznie czy listownie. Ponadto, należy wskazać, że proponowana zmiana wywołałaby daleko idące skutki, bowiem spowodowałaby nieplanowane rozszerzenie zakresu podmiotowego ustawy o świadczeniu usług drogą elektroniczną, a w konsekwencji konieczność jej stosowania w całości, w tym, w zakresie obowiązków i odpowiedzialności usługodawcy, a nie tylko ochrony danych osobowych. Nie uwzględniając uwagi dotyczącej konieczności określenia sposobu wypełnienia przez RP postanowienia art. 4 dyrektywy 2002/58/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 lipca 2002 r. dotyczącej przetwarzania danych osobowych i ochrony prywatności w sektorze łączności elektronicznej należy zauważyć, że art. 4 ust. 3 dyrektywy o prywatności dotyczy dostawców publicznie dostępnych usług łączności elektronicznej. Zgodnie z art. 2 dyrektywy o prywatności, jeżeli sama dyrektywa nie stanowi inaczej, stosuje się definicje zawarte m.in. w dyrektywie 2002/21/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 7 marca 2002 r. w sprawie wspólnych ram regulacyjnych sieci i usług łączności elektronicznej (dyrektywa ramowa). Dyrektywa ramowa stanowi w art. 2 lit. c) że pod pojęciem usługi łączności elektronicznej, należy rozumieć: *„usługę zazwyczaj świadczoną za wynagrodzeniem, polegającą całkowicie lub częściowo na przekazywaniu sygnałów w sieciach łączności elektronicznej, w tym usługi telekomunikacyjne i usługi transmisyjne świadczone poprzez sieci nadawcze; nie obejmuje jednak usług związanych z zapewnianiem albo wykonywaniem kontroli treści przekazywanych przy wykorzystaniu sieci lub usług łączności elektronicznej. Spod zakresu niniejszej definicji wyłączone są usługi społeczeństwa informacyjnego w rozumieniu art. 1 dyrektywy 98/34/WE, jeżeli nie polegają one całkowicie lub częściowo na przekazywaniu sygnałów w sieciach łączności elektronicznej;”*. Podmioty objęte dyspozycją art. 4 ust. 3 dyrektywy o prywatności, należy w polskim systemie prawnym zidentyfikować jako osoby świadczące publicznie dostępne usługi telekomunikacyjne w rozumieniu art. 2 pkt. 31 Prawa telekomunikacyjnego. W kontekście wyłączenia stosowania ustawy o świadczeniu usług drogą elektroniczną do świadczenia usług telekomunikacyjnych przez przedsiębiorców telekomunikacyjnych w art. 3 pkt. 3 u.ś.u.d.e., nie ulega wątpliwości, że ustawa o świadczeniu usług drogą elektroniczną nie jest właściwym aktem prawnym dla implementacji art. 4 ust. 3 dyrektywy o prywatności.

Uwaga PIIT, Centertel Polska oraz IAB Polska dotycząca braku opisanego w projekcie założeń procedury *notice and takedown* została uwzględniona, co znalazło swoje przełożenie na projekt założeń oraz projekt ustawy poprzez jej szczegółowe opisanie. Ponadto, chcąc uwzględnić uwagi zgłaszane zarówno przez członków Rady Ministrów oraz stronę społeczną do zaproponowanego art. 14a przedstawiono nowe propozycje uregulowania tej tematyki, a w wyniku dalszych konsultacji i uzgodnień, po wznowieniu prac w 2014 r., z projektu ustawy ostatecznie usunięto przepisy dotyczące wyłączenia odpowiedzialności dostawców usługi wyszukiwania oraz dostawców usługi odesłań (linków). Ponadto, po posiedzeniu stałego Komitetu Rady Ministrów w dniu 14 listopada 2011 r. dodatkowe uwagi do projektu ustawy o zmianie ustawy o świadczeniu usług drogą elektroniczną oraz ustawy Kodeks cywilny zgłosił Związek Pracodawców Branży Internetowej IAB Polska, Izba Wydawców Prasy, Polska Izba Książki, Porozumienie „Łazienki Królewskie”, Fundacja Ochrony Twórczości Audiowizualnej oraz Związek Producentów Audio Video i Fundacja Panoptykon.

IAB Polska wskazała na niejasność zakresu obowiązku informacyjnego określonego w projektowanym art. 5 ust. 2 pkt 3 u.s.u.d.e., co zostało wyjaśnione w treści uzasadnienia. W zakresie m. in. obowiązku wykrywania i korygowania przed zawarciem umowy błędów we wprowadzonych danych, treści regulaminu w kontekście zasadności podania w treści regulaminu informacji o pakietach taryfowych oraz sposobie składania zamówień na te pakiety oraz dodatkowych opcji związanych z tymi pakietami, zakresu informacji handlowej określonej w obecnie obowiązującym art. 9 ustawy uwagi zostały częściowo uwzględnione, w pozostałym zakresie udzielono wyjaśnień IAB Polska. Uwagi dotyczące projektowanych przepisów art. 9a-9b zostały uznane za bezprzedmiotowe w związku z koniecznością zachowania spójności z projektowanymi przepisami z normami prawnymi określonymi w ustawie Prawo telekomunikacyjne. Na tym etapie nie uwzględniono uwag do projektowanego art. 14a, którego treść jest efektem długotrwałych prac w ramach grup roboczych oraz konsultacji z pozostałymi członkami Rady Ministrów, niemniej jednak w wyniku dalszych konsultacji i uzgodnień, po wznowieniu prac w 2014 r., z projektu ustawy ostatecznie usunięto przepisy dotyczące wyłączenia odpowiedzialności dostawców usługi wyszukiwania oraz dostawców usługi odesłań (linków). Sugestie i uwagi zostały zgłoszone również do procedury zgłaszania i uniemożliwiania dostępu do bezprawnych danych. Większość uwag została wyjaśniona bądź uwzględniona, niektóre zostały uznane za niezasadne np. w zakresie postulatu wydłużenia terminów wskazanych w procedurze. Uwzględniona zaś została uwaga np. dotycząca usunięcia upoważnienia dla ministra właściwego do spraw informatyzacji do wydania rozporządzenia do określenia formularza wiarygodnej wiadomości, czy też ujednoczenia terminologii stosowanej w projekcie ustawy. W zakresie podpisu pod wiarygodną wiadomością i sprzeciwem czy też definicji uprawnionego zostały przekazane wyjaśnienia.

Ponadto do projektowanych regulacji stanowisko – przedstawiła również: Izba Wydawców Prasy (IWP), Polska Izba Książki (PIK), Porozumienie „Łazienki Królewskie”, Fundacja Ochrony Twórczości Audiowizualnej (FOTA) oraz Związek Producentów Audio Video (ZPAV). Pierwsza z poruszonych przez wszystkie z ww. podmiotów kwestia dotyczyła poszerzenia katalogu wyłączeń odpowiedzialności usługodawców z tytułu świadczenia usług

drogą elektroniczną. Zagadnienie to było przedmiotem szerokiej dyskusji na etapie prac nad projektem założeń do projektu ustawy o zmianie ustawy o świadczeniu usług drogą elektroniczną, które ostatecznie Rada Ministrów rozstrzygnęła na posiedzeniu w dniu 7 czerwca 2011 r. o przyjęciu ww. projektu. Niemniej jednak w wyniku dalszych konsultacji i uzgodnień, po wznowieniu prac w 2014 r., z projektu ustawy ostatecznie usunięto przepisy dotyczące wyłączenia odpowiedzialności dostawców usługi wyszukiwania oraz dostawców usługi odesłań (linków). Druga ze wskazanych kwestii dotyczyła procedury zgłaszania i uniemożliwiania dostępu do bezprawnych danych w zakresie możliwości skrócenia czasu reakcji usługodawcy na otrzymanie wiarygodnej wiadomości (art. 15c projektowanej ustawy), która została odrzucona. Wszystkie terminy wskazane w opisanym procedurze powiadomienia i uniemożliwiania dostępu do bezprawnych informacji były poprzedzone licznymi dyskusjami w ramach prowadzonych prac nad projektowanymi regulacjami. Na podstawie dodatkowych konsultacji i uzgodnień, po wznowieniu prac w 2014 r., przyjęto, że reakcja na wiarygodną wiadomość powinna być niezwłoczna, biorąc pod uwagę charakter chronionego dobra lub szkodę, jaką może wyrządzić dalszy dostęp do bezprawnych danych. IWP zgłosiła dodatkowo uwagę dotyczącą nowelizacji art. 3a ust. 1 oraz art. 9 ustawy o świadczeniu usług drogą elektroniczną. Propozycja brzmienia art. 3a ust. 1 została wypracowana podczas spotkań grup roboczych, jakie miały miejsce w byłym Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji. Nowelizację zaś art. 9 ust. 3 ustawy o świadczeniu usług drogą elektroniczną należy rozpatrywać w kontekście proponowanych w art. 9 u.ś.u.d.e. wymogów informacyjnych. Ilość informacji, które można przekazać odbiorcy w informacji handlowej jest zdeterminowana w dużym stopniu przez specyfikę środka komunikowania się z usługobiorcami. Propozycja nowego zapisu art. 9 u.ś.u.d.e. zawiera odesłanie do ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym (Dz. U. Nr 171, poz. 1206), która to ustawa przy ocenie, czy doszło do pominięcia informacji wymaganych przez przepisy prawa, nakazuje brać pod uwagę ograniczenia przestrzenne lub czasowe wynikające ze specyfiki środka komunikowania się z usługobiorcami oraz wszystkie środki podjęte przez usługodawcę w celu udostępnienia informacji usługobiorcom w inny sposób.

Fundacja Panoptykon zgłosiła uwagę w zakresie braku powiązania przepisów określających procedurę zgłaszania i uniemożliwiania dostępu do bezprawnych danych z obecnie obowiązującym art. 14 ustawy o świadczeniu usług drogą elektroniczną, zastąpienie kopii pełnomocnictwa wymaganego do złożenia wiarygodnej wiadomości i sprzeciwu oświadczeniem o występowaniu w imieniu uprawnionego oraz ujednolicenie terminologii, użytej w projektowanych przepisach. Uwagi w zakresie definicji uprawnionego, elementów wiarygodnej wiadomości, wymagania identyfikacji nadawcy wiarygodnej wiadomości, oceny wiarygodnej wiadomości, sankcji za niesłuszne zablokowanie treści oraz zakresu wyłączenia odpowiedzialności usługodawcy określonego w art. 14, po przedstawieniu celu tych zapisów i ich wyjaśnieniu zostały uznane za niezasadne.

19 kwietnia 2012 r. stały Komitet Rady Ministrów ponownie przyjął projekt ustawy o zmianie ustawy o świadczeniu usług drogą elektroniczną oraz ustawy Kodeks cywilny rekomendując projekt Radzie Ministrów. Na przełomie maja i czerwca br. Ministerstwo

Administracji i Cyfryzacji prowadziło warsztaty, będące wynikiem Kongresu Wolności w Internecie. W nawiązaniu do dyskusji toczących się w ramach warsztatów przedstawiciele strony społecznej ponownie zgłosili szereg uwag do projektu ustawy, które były przedmiotem prac w ramach tzw. „okrągłego stołu” w sprawie projektu nowelizacji ustawy o świadczeniu usług drogą elektroniczną, będącego *de facto* kolejną rundą uzgodnień społecznych. W ramach tych prac poddano analizie i omówiono uwagi wniesione przez: Polską Izbę Informatyki i Telekomunikacji (PIIT), Orange Polska, Traple, Konarski, Podrecki i Wspólnicy Kancelaria Prawna, Business Software Alliance, Google Polska, Grupa Allegro, Stowarzyszenie Wydawców REPROPOL, Stowarzyszenie Autorów ZAiKS, E-Muzyka, Polska Izba Książki (PIK), Fundacja Panoptikon, Stowarzyszenie Filmowców Polskich (SFP), Krajowa Izba Producentów Audiowizualnych (KIPA).

Polska Izba Informatyki i Telekomunikacji oraz Orange Polska zgłosiła szereg uwag do projektowanych zmian w art. od 1 do 10 ustawy o świadczeniu usług drogą elektroniczną, dotyczących w szczególności: definicji informacji handlowej, zakresu usług wyłączonych spod zakresu przedmiotowego ustawy, zakresu usług wyłączonych spod zakresu stosowania zasady państwa pochodzenia, katalogu obowiązków informacyjnych dostawców usług, powinności uwzględnienia potrzeb osób niepełnosprawnych podczas tworzenia stron internetowych, zakres informacji jakie muszą znaleźć się w regulaminie świadczenia usług, zakres obowiązków ciążących na podmiotach rozpowszechniających drogą elektroniczną informacje handlowe. Powyższe uwagi nie zostały uwzględnione, gdyż poruszone w nich zagadnienia były przedmiotem wielokrotnych ustaleń, wyjaśnień i uzgodnień, jakie miały miejsce podczas rozbudowanych i długotrwałych konsultacji społecznych projektu ustawy. Uwzględniona natomiast została uwaga, w której Orange Polska wskazała, iż nie jest uzasadnione nakładanie na podmioty rozpowszechniające informację handlową obowiązku wskazywania w niej sposobu odwoływania zgody na otrzymywanie informacji handlowych, bez względu na rodzaj takiej informacji handlowej. Zgodnie z przepisami ustawy o świadczeniu usług drogą elektroniczną zgoda jest wymagana na przesłanie informacji handlowej skierowanej do oznaczonego odbiorcy. W związku z powyższym w ustawie zapisano, iż informację o sposobie odwołania zgody na otrzymywanie informacji handlowej musi zawierać jedynie taka informacja handlowa, która jest skierowana do oznaczonego odbiorcy.

Uwzględniona została uwaga przedłożona przez Panią prof. dr hab. Elżbietę Traple, wskazująca na potrzebę uzupełnienia obecnego w projektowanych art. 14 oraz 14a (ostatecznie usuniętego) kryterium wiedzy o odesłanie do faktów oraz okoliczności, które w sposób oczywisty świadczą o bezprawnym charakterze danych lub związanej z nimi działalności (uwaga zgłoszone również przez BSA). Z uwagi na generalny charakter procedury zgłaszania i uniemożliwiania dostępu do danych lub informacji nie uwzględniono uwagi wskazującej na potrzebę wyraźnego rozdzielenia odpowiedzialności karnej i cywilnej.

Uwzględniona została uwaga Google Polska i Grupy Allegro wskazująca na potrzebę zmiany brzmienia art. 14 u.ś.u.d.e., który stanowiąc, iż: *Nie ponosi odpowiedzialności za przechowywane dane ten, kto udostępniając zasoby systemu teleinformatycznego w celu przechowywania danych przez usługobiorcę [...]*, może błędnie sugerować, iż w ramach usługi

hostingu dane są przechowywane przez usługobiorcę, a nie usługodawcę. W projekcie ustawy dokonano zmiany, wyraźnie wskazując, iż chodzi tu o dane przekazane przez usługobiorcę, a przechowywane przez usługodawcę.

Odnosząc się do regulacji przewidującej wyłączenie odpowiedzialności dostawców usług wyszukiwania grupa podmiotów: Pani Prof. E. Traple, Repropol ZAiKS, E-Muzyka, PIK, SFP, KIPA zgłosiły analogiczne uwagi, iż z projektu ustawy należy usunąć przepis wprowadzający wyłączenie odpowiedzialności dostawców usług wyszukiwania, podnosząc, że wprowadzenie takiej regulacji wprowadza zbyt szerokie możliwości uchylenia odpowiedzialności tej grupy dostawców usług. Negatywne stanowisko wobec regulacji wyłączającej odpowiedzialność dostawców usług wyszukiwania zajął również Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Wobec kontrowersji związanych z wyłączeniem odpowiedzialności dostawców usług wyszukiwania projektowany art. 12a został usunięty z projektu ustawy. W wyniku dalszych konsultacji i uzgodnień, po wznowieniu prac w 2014 r., z projektu ustawy ostatecznie usunięto przepisy dotyczące zarówno wyłączenia odpowiedzialności dostawców usługi wyszukiwania jak i dostawców usługi odesłań (linków)

W zakresie regulacji przewidującej przesłanki wyłączenia odpowiedzialności dostawców usług odesłań, grupa podmiotów: Pani Prof. E. Traple, Repropol ZAiKS, E-Muzyka, PIK, SFP, KIPA zgłosiła analogiczną uwagę wskazującą na potrzebę usunięcia projektowanej regulacji, ewentualnie na takie jej przebudowanie, aby z wyłączenia odpowiedzialności nie mogły korzystać podmioty, które czerpią korzyści z naruszania praw w Internecie. Uwaga została uwzględniona częściowo poprzez rozbudowanie kryterium wiedzy, warunkującego wyłączenie odpowiedzialności oraz dodanie wymogu uniemożliwienia dostępu do odesłań w przypadku otrzymania urzędowego zawiadomienia albo wiarygodnej wiadomości, jako drugiego kryterium wyłączenia odpowiedzialności. Google Polska, Grupa Allegro oraz Fundacja Panoptikon zgłosiły uwzględnioną uwagę, iż w przypadku dostawców odesłań zastosowanie powinna znaleźć procedura zgłaszania i uniemożliwiania dostępu do danych lub informacji pozwalających na zlokalizowanie danych. Z uwagi na podobieństwo usługi *hostingu* oraz usługi odesłań podjęto decyzję o przyjęciu analogicznych zasad wyłączania odpowiedzialności tych dwóch grup dostawców usług.

Wszyscy uczestnicy prac zgłosili liczne, zasadne uwagi dotyczące procedury zgłaszania i uniemożliwiania dostępu do danych ~~lub informacji~~, których uwzględnienie pozwoliło na udoskonalenie projektowanej procedury. Do najważniejszych zmian wynikających ze zgłoszonych uwag należą:

- zmiany nazwy samej procedury,
- zmiana nazwy z „uprawnionego” na „zgłaszającego” (ze względu na fakt, iż osoba wnosząca wiarygodną wiadomość nie musi wykazywać, iż ma interes prawny w danej sprawie, a więc nie musi wykazywać, że jest uprawniona),
- wskazanie, iż wiarygodna wiadomość jest wnoszona za pomocą środków komunikacji elektronicznej,

- usunięcie zbędnych odwołań do możliwości działania zgłaszającego przez pełnomocnika,
- doprecyzowanie wymogów jakie musi spełniać wiarygodna wiadomość,
- usunięcie wymogu opatrywania wiarygodnej wiadomości własnoręcznym podpisem, co w praktyce umożliwi wnoszenie takich wiadomości przez Internet,
- doprecyzowanie zasad postępowania z wiadomościami, które nie zawierają wszystkich wymaganych informacji,
- wprowadzenie zasady, iż w przypadku uwzględnienia sprzeciwu i przywrócenia dostępu dostawca usługi przekazuje zgłaszającemu sprzeciw, a w przypadku odrzucenia sprzeciwu przekazuje usługobiorcy wiarygodną wiadomość.

Analogiczne zmiany zostały wprowadzone w ramach procedury odwoławczej inicjowanej sprzeciwem usługobiorcy.

Nie została uwzględniona uwaga, zgodnie z którą minister właściwy do spraw informatyzacji powinien zostać zobowiązany do wydania rozporządzenia określającego elektroniczny formularz wiarygodnej wiadomości. Przepisy ustawy przewidują, iż dostawca usługi będzie samodzielnie tworzył taki formularz, co zapewni większą elastyczność takiemu rozwiązaniu w stosunku do formularza narzuconego aktem prawnym. Powyższe zagadnienie było przedmiotem wcześniejszych, wielokrotnych konsultacji i uzgodnień.

Liczne uwagi dotyczyły terminów, w jakich dostawca usługi powinien zareagować na wiarygodną wiadomość. Przedstawiciele dostawców treści (autorzy, wydawcy, twórcy) wskazywali, iż dostawca usługi powinien uniemożliwić dostęp do danych lub informacji pozwalających na zlokalizowanie bezprawnych danych w przeciągu 24 godzin. Z drugiej strony, przedstawiciele pośredników internetowych wskazywali, iż najważniejszym jest zachowanie dotychczasowego brzmienia przepisów ustawy w tym zakresie, które wymagają od dostawcy usług *hostingowych* niezwłocznego uniemożliwienia dostępu do danych. Biorąc pod uwagę wzajemnie wykluczające się stanowiska przedstawicieli strony społecznej pierwotnie podjęto decyzję o pozostawieniu bez zmian kompromisowego rozwiązania, przewidującego konieczność podjęcia działań niezwłocznie, nie później niż w terminie 3 dni roboczych od dnia otrzymania wiarygodnej wiadomości (zgodnie z ustaleniami stałego Komitetu Rady Ministrów z listopada 2011 r. oraz z kwietnia 2012 r.). Na podstawie dodatkowych konsultacji i uzgodnień, po wznowieniu prac w 2014 r., przyjęto, że reakcja na wiarygodną wiadomość powinna być niezwłoczna, biorąc pod uwagę charakter chronionego dobra lub szkodę, jaką może wyrządzić dalszy dostęp do bezprawnych danych.

Grupa podmiotów: Pani prof. E. Traple, Repropol ZAiKS, E -Muzyka, PIK, SFP, KIPA wniosła uwagę wskazującą, iż niezgodne z przepisami dyrektywy o handlu elektronicznym jest rozwiązanie, stanowiące, że odpowiedzialność dostawcy usługi jest wyłączona zarówno w przypadku uniemożliwienia dostępu do danych lub informacji, jak również w przypadku przywrócenia dostępu do danych po uwzględnieniu sprzeciwu. Zgodnie z art. 14 ust. 1 lit. b) dyrektywy o handlu elektronicznym odpowiedzialność dostawcy usługi *hostingu* jest wyłączona, jeżeli po spełnieniu innych przesłanek, *usługodawca podejmuje niezwłocznie odpowiednie*

działania w celu usunięcia lub uniemożliwienia dostępu do informacji, gdy uzyska takie wiadomości lub zostanie o nich powiadomiony. Dyrektywa o handlu elektronicznym przewiduje wyłączenie odpowiedzialności wyłącznie w przypadku uniemożliwienia przez dostawcę usługi dostępu do danych lub informacji. Zatem przyjęcie pierwotnej regulacji, zakładającej wyłączenie odpowiedzialności również w przypadku przywrócenia dostępu do danych, po uwzględnieniu sprzeciwu, mogłoby zostać uznane za niezgodne z przepisami dyrektywy o handlu elektronicznym. W związku z powyższym dokonano stosownych zmian w projekcie ustawy, dostosowując projektowane przepisy do regulacji dyrektywy o handlu elektronicznym.

Uwzględniono uwagę Repropol, ZAIKS, E –Muzyka oraz PIK wskazującą na potrzebę wprowadzenia przepisów mających przeciwdziałać wnoszeniu nieprawdziwych wiadomości, służących jako narzędzie nieuczciwej walki konkurencyjnej. W związku z powyższym, do projektu ustawy wprowadzono przepisy zakazujące przesyłania nieprawdziwych wiadomości, uznając takie działanie przedsiębiorcy za czyn nieuczciwej konkurencji.

Uwzględniono uwagę wskazującą na potrzebę wydłużenia *vacatio legis* z 30 dni do 3 miesięcy w przypadku zmian w ustawie o świadczeniu usług drogą elektroniczną.

[W tym miejsce zostaną uzupełnione informacje na temat ostatniego etapu prac nad projektem ustawy, wraz z informacją o wynikach toczących się konsultacji.]

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414 oraz z 2009 r. Nr 42, poz. 337) projekt ustawy został zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie internetowej Ministerstwa Administracji i Cyfryzacji oraz w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie internetowej Rządowego Centrum Legislacji. Żaden z podmiotów nie zgłosił zainteresowania pracami nad projektem.

3. Wpływ regulacji na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego.

Wejście w życie przyjętych regulacji nie spowoduje skutków finansowych dla sektora finansów publicznych.

4. Wpływ regulacji na rynek pracy.

Wejście w życie przyjętych regulacji nie będzie miało wpływu na rynek pracy.

5. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość.

Wejście w życie ustawy wpłynie pozytywnie na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, bowiem ustawa w znacznej części uwzględnia postulaty podmiotów świadczących usługi elektroniczne. Przyjęte rozwiązania mają na celu dostosowanie rozwiązań prawnych do sytuacji istniejącej na rynku, uporządkowanie przepisów, a także uchylenie tych, które w trakcie obowiązywania ustawy okazały się zbędne. Nowelizacja przepisów ułatwi działalność przedsiębiorcom świadczącym usługi drogą elektroniczną, w szczególności poprzez doprecyzowanie wyłączeń odpowiedzialności usługodawców oraz ujednoczenie procedury zgłaszania i uniemożliwiania dostępu do bezprawnych treści i wprowadzenie nowych instytucji

~~prawnych. Ustawa wywiera skutki w stosunku do podmiotów świadczących usługi drogą elektroniczną, mających siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz odbiorców tych usług z Krajów Członkowskich.~~

~~Ponadto, zmiany w ustawie o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny mają na celu eliminację z porządku prawnego zbędnych z punktu widzenia ochrony interesów konsumentów obciążeń administracyjnych po stronie przedsiębiorców oferujących swoje towary i usługi w sieci Internet, co będzie miało korzystny wpływ na swobodę prowadzenia działalności gospodarczej oraz konkurencyjność polskich przedsiębiorców. Pierwsza ze zmian w ustawie o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny ma na celu ograniczenie kosztów ponoszonych przez przedsiębiorców w związku z obowiązkiem zapłaty przed przedsiębiorcą odsetek od dokonanych przez konsumenta przedpłat w przypadku odstąpienia przez konsumenta od umowy. Usunięcie obowiązku zapłaty odsetek przekłada się bezpośrednio na obniżenie kosztów przedsiębiorcy związanych z handlem w sieci. Kolejna zmiana umożliwia przedsiębiorcom handlującym w sieci (oraz w innych przypadkach zawierania umów na odległość) zastąpienie papierowego potwierdzenia informacji przedkontraktowych potwierdzeniem tych informacji na trwałym nośniku, w szczególności elektronicznie. Koszt przygotowania, wydruku oraz nadania przesyłką pocztową papierowego potwierdzenia informacji przedkontraktowych jest niewątpliwie znacznie wyższy od kosztu wysłania do konsumenta potwierdzenia w postaci elektronicznej. Zatem możliwość zastąpienia papierowego potwierdzenia wiadomością w postaci elektronicznej może przyczynić się do wydatnego ograniczenia kosztów prowadzenia działalności gospodarczej w Internecie. Celem ostatniej zmiany jest uchylenie, sprzecznego z powszechnie akceptowaną praktyką handlu elektronicznego, zakazu wymagania od konsumenta zapłaty za towar lub usługę przed otrzymaniem świadczenia. Znacząca część transakcji dokonywanych w sieci Internet jest dokonywana w modelu, który zakłada zamówienie towaru lub usługi, zapłatę za towar lub usługę przez konsumenta, a następnie dopiero wysłanie towaru lub rozpoczęcie świadczenia usługi przez przedsiębiorcę. Rozdzwiek pomiędzy praktyką handlu elektronicznego a obowiązującymi przepisami prawa skutkuje powstaniem niekorzystnego dla przedsiębiorców stanu niepewności prawnej. Co więcej, usuwany zakaz oznaczał w praktyce, że do momentu otrzymania zapłaty przedsiębiorca musiał nieodpłatnie kredytować zakup towaru lub usługi przez konsumenta. Uchylenie przedmiotowej regulacji usunie stan niepewności prawnej, pozostawiając kwestie kolejności zapłaty oraz dostawy towaru lub świadczenia usługi swobodzie umawiających się stron. Należy podkreślić, iż zmiany w ustawie o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny nie skutkują żadnym praktycznym uszczerbkiem dla wysokiego poziomu ochrony praw konsumentów kupujących w sieci Internet.~~

6. Wpływ regulacji na sytuację i rozwój regionalny

Wejście w życie przyjętych regulacji nie będzie miało wpływu bezpośredniego na sytuację i rozwój regionalny.

7. Źródła finansowania regulacji.

Niniejsza ustawa nie pociąga za sobą obciążeń dla budżetu centralnego lub budżetu jednostek samorządu terytorialnego, a tym samym nie wymaga wskazania źródeł finansowania.